

Kecskeméti Corvin Mátyás Általános Iskola
Kertvárosi Általános Iskolája

Ének-zene tantárgy

HELYI TANTERVE

Kertváros helyi tanterve

ÉNEK-ZENE az általános iskolák 1–8. évfolyama számára

Az EMMI kerettanterv 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet 2. sz. melléklet (Módosítva a 34/2014. (IV. 29.) EMMI rendelet 3. mellékletének megfelelően) 2.2.12.1 ének-zene kerettanterv A változat alapján

Célok és feladatok

Az ének-zene tantárgy tanításának legfőbb céljai megismertetni a gyermekeket az éneklés és a zenélés örömeivel, valamint kulcsokat adni számukra a zene élményt nyújtó megismeréséhez, megértéséhez és élvezetéhez. Ezeknek a céloknak az elérését segíti a kiválasztott repertoár.

Az iskolai ének-zene tanulás várt eredménye: a zenei gyakorlat és a zenehallgatás során a tanulók széles körű élményeket szereznek, amely segíti őket eligazodni a körülöttük lévő sokszínű zenei világban.

Az iskolai zenepedagógiai munka Kodály Zoltán alapelveire épül, az aktív éneklést és zenélést szorgalmazza, tradicionális népzene és igényes műzene alapul. A zenei hallásfejlesztés a relatív szolmizáció segítségével történik. A klasszikus remekművek értő befogadása fejleszti az érzelmi intelligenciát.

A kerettantervben feltüntetett anyagon keresztül a tanulók megismerik népzene és más népek zenéje, nemzeti zenei kultúránk és a klasszikus zene, a jazz, valamint a populáris műfajok igényes szemelvényeit. A zenepedagógiai munka a tanulók részben az iskolában, részben az iskolán kívül szerzett zenei tapasztalataira, zenei élményeire, illetve adott esetben zenei gyakorlatára épül, s ez által ösztönzi őket énekkarokban és házi zenélésben való aktív részvételre.

Az iskolai ének-zene óra elsősorban nem ismeretszerzésre való, hanem a pozitív zenei élmények és gyakorlati tapasztalatok megszerzésére.

Az ének-zene tanítása során a fejlesztési célok nem válnak szét élesen órakeretre, tananyagegységekre. A megjelölt órakeretek a tevékenységek egymáshoz viszonyított arányát jelölik. Minden órán sor kerül éneklésre, folyik a növendékek zenei generatív készségének fejlesztése, zenét hallgatnak. Ezt segíti a minden órán megjelenő felismerő kottaolvasás és a befogadói kompetenciák fejlesztése. A fejlesztési célok a tanítás során mindig az előző ismeretanyagra, elért fejlesztésre építve, komplex módon jelennek meg.

A tantárgy fejlesztési céljai a következők:

Zenei reprodukció

Éneklés

- Az iskolai ének-zenei nevelés elsődleges élményforrása a közös éneklés és az elmélyült zenehallgatás. Az ének-zene órán tanult zenei anyag egy részét énekléssel és kreatív zenei gyakorlatokkal készítik elő, illetve sajátítják el.
- Az énekórai műhelymunkát kórus egészíti ki, amely közösségformáló erőt képvisel. Cél, hogy a kóruséneklés örömét a tanulók a hétköznapi számos területén megoszthassák másokkal. (Pl. közös éneklés a kirándulásokon, baráti összejöveteleken, közösségi alkalmakon, saját koncertek szervezése hozzátartozóknak, ismerősöknek.)
- Az énekes anyag egy része mindvégig a magyar népdal marad, a 3. osztálytól kezdve a klasszikus zenei szemelvények száma növekszik, s a 7. osztálytól kezdve kiegészül a

jazz és az igényes populáris zene válogatott szemelvényeivel – elsősorban a befogadói hozzáállás különbségeinek érzékeltetése és a zenei minőség iránti érzékenység fejlesztése céljából, amely műfaji határoktól függetlenül értelmezhető.

Generatív és kreatív készségek fejlesztése

- A generatív – létrehozó, alkotó – készségek és képességek fejlesztésének célja, hogy a tanulók a megszerzett zenei tapasztalatokat alkalmazni tudják és azokkal képesek legyenek újat alkotni. A generatív tevékenységek, amelyek a kreativitás fejlesztése szempontjából nélkülözhetetlenek, fejlesztik a tanulók zenei érzékét, zeneértését és összpontosító képességét. Segítik őket a zene elemeinek önálló és magabiztos használatában, fejlesztik a tanulók önkifejező képességét, ötletgazdagságát, kreativitását és zenei fantáziáját.
- A generatív zenei tevékenységek a tanítás legkülönbözőbb témáihoz és fázisaihoz kapcsolódhatnak, s bennük a játékos alkotói munka öröme érvényesül. A generatív tevékenységet mindenkor megelőzi a zenei alkotóelemek (pl. ritmus, dallam, polifónia, harmónia, forma) vagy egy adott zenei stílushoz kapcsolódó zenei jelenségek (pl. a klasszika formaérzéke) megismerése az aktív zenélésen keresztül.

Felismerő kottaolvasás

- A kottaolvasás a zene értésének eszköze, általa olyan kódrendszer kulcsát kaphatják meg a tanulók, amely segíti őket abban, hogy eligazodjanak a zenei tartalmakban. A zenével való ismerkedés kezdeti szakaszában a felismerő kottaolvasás képessége a zeneértés alapozza meg. Az önálló zenélésben nélkülözhetetlen eszközzé válik.
- Az ötvonalas kottaképet a gyerekek látják már akkor is, mikor a jelrendszereket még nem tudják megfejteni. A tanulók a felismerő kottaolvasás segítségével egyre több zenei jelenséget képesek jelrendszerről felismerni. A kottaolvasás nem cél, hanem eszköz az iskolai zenetanulás folyamatában.
- A felismerő kottaolvasáshoz kapcsolódó zenei ismeretek tanítása soha nem elvontan, hanem az énekes és hangzó zenei anyaghoz kapcsolódóan történik. A népdalokból vett zenei fordulatokat felhasználják a ritmikai, metrikai és dallami elemek tudatosítására, formájuk megismerése pedig segít a formaérzék fejlesztésében. Az elemző megközelítés helyett válasszák a műfaji meghatározást, találják meg az élethelyzet, az érzelmi kifejezés, az esztétikai szépség személyes kapcsolódási pontjait. A népdalok szövegének értelmezése rávilágít a népdalok gazdag szimbolikájára, megvilágítja a magyar szókincs gazdagságát. A népdalok nem a felismerő kottaolvasás gyakorló példái. Csak akkor kell szolmizáltatni, ha az a szebb, tisztább megszólaltatást segíti.

Zenei befogadás

Befogadói kompetenciák fejlesztése

- A befogadói kompetenciák fejlesztése a zenehallgatás anyagának mélyreható megismerését segíti elő. A befogadói kompetenciák fejlesztése során az érzelmi és intellektuális befogadás egyensúlyának kell érvényesülnie. A befogadói kompetenciák fejlesztésével megalapozható a tanulók zenehallgatási magatartása, akik a zenehallgatás során olyan élményeket – minél többféle és valóságos zenei tapasztalatokat – szereznek

- a hallgatott zenéről, amelyek hatására egyre inkább különbséget tudnak tenni az elmélyült zenehallgatás (vagyis a zene befogadása) és a háttérzene fogyasztása között.
- Csend és teljes figyelem nélkül nem jön létre élményt adó zenei befogadás. A művészi értékű zene befogadójává csak az a tanuló válik, aki teljes figyelmét képes a hallott zene felé irányítani. A befogadói kompetencia fejlesztése éppen ezért részben a figyelem készségének kialakítása és folyamatos erősítése felé irányul. Az alsó tagozatban a gyermek a játékos tevékenység során képes leginkább az elmélyült figyelemre. Az alsóbb osztályokban a mozgás és az éneklés szorosan összekapcsolódik. A mozgás és a zenei élmény kapcsolata lehetőséget ad a zenei jelenségek megéreztetésére és megértésére, a zenei készségek elmélyítésére is.
  - Rendszeres zenehallgatás. A zeneművek zenei és zenén kívüli tartalmának, üzenetének megértéséhez szükség van a zenei élmények rendszeres biztosítására: minden órán legyen zenehallgatás, amely az élmény (örömszerző) funkcion túl alapját adja a generatív készségek formálódásának, hiszen a generativitás a sokrétű zenei élményből fejlődik ki.
  - Adekvát befogadói attitűd. A zenehallgatási anyag értő befogadását segíti az adekvát befogadói attitűd kialakítása, azaz fontos, hogy a tanulók kellő nyitottsággal forduljanak a hallgatott zene felé. A nyitott befogadói attitűd támogatja a zenei hatás megfelelő megélését, így segíti a zene különböző megnyilvánulásainak, például funkciójának, stílusának és műfajának pontos értelmezését, elfogadását és pozitív értékelését.
  - A befogadói kompetencia fejlesztését segíti elő elsősorban a zenében rejlő gesztusok, karakterek, érzelmek, hangulatok érzékelésének és átérésének képessége, másodsorban pedig a biztos és differenciált hallási képesség (ritmus-, dallam- és hangszínérzék) és a zenei memória. Ezeket rendszeres és nagy mennyiségű énekléssel és a generatív készségek más fejlesztő gyakorlataival lehet kialakítani.
  - A zeneelméleti és zenetörténeti alapismeretek minden esetben a zenei befogadást segítik, az elméleti és a lexikális adatok közül elsősorban a kiválasztott művel kapcsolódókkal kell foglalkozni. A lényegláttatásnak és az életszerűségnek minden esetben kulcsszerepet kell kapnia, ezért teljes mértékben mellőzendő az öncélú adatközlés és a nagy mennyiségű szöveges memorizálás. Egy szerzői életrajz ismertetésében például nem az önmagukban semmitmondó dátumok és a tartózkodási helyek felsorolása és visszakérdezése, hanem a szerző személyiségének bemutatása, művészi és emberi élethelyzeteinek, a környezetével való kölcsönhatásának, problémáinak, sorsfordulatainak átéreztetése, és mindennek művészetére gyakorolt hatása az elsődleges feladat. Ezt helyenként megtámogathatják a jól megválasztott tényadatok (dátumok, helyszínek), mindenkor kiegészítő, tájékozódást könnyítő jelleggel. Ugyanez érvényes az elméleti ismeretekre: a formatan, az összhangzattan vagy a szolmizáció alapinformációi csak akkor válnak hasznossá, ha zenei érzetekhez kapcsolódnak, ha eszköztáruk felhasználása segít a gyerekeknek átérezni a zenei jelenségeket.

Zenehallgatás

- A rendszeres és figyelmes zenehallgatás a tanulók zene iránti fogékonyságát és zenei ízlését formálja.

- A zenehallgatási anyag kiválasztásakor a zenei teljességre kell törekedni. Lehetőleg teljes műveket hallgassanak meg, hiszen a tanulók befogadói kompetenciáját, s elsősorban zenei formaérzékét a teljes kompozíciók bemutatása fejleszti. A műalkotás egészéről kell benyomást szerezniük, mielőtt a részletekre irányítják a figyelmüket. Miközben a figyelem irányítása bizonyos jelentéstartalmak megvilágítása érdekében fontos, fokozottan kell figyelni arra, hogy a szempontok ne tereljék el a tanulók figyelmét a mű egészének élményszerű befogadásáról.
- Az első hat osztályban nem kronológiai rendbe szervezve ismertetjük meg a tanulókat a zeneművekkel, hanem az életkori sajátosságok gondos figyelembevételével a kétéves ciklusok mindegyikében a zeneirodalom, a zenei stílusok és műfajok teljes spektrumából válogatunk. Az általános iskola utolsó két osztályában sor kerülhet kronologikus rendszerezésre, de csak az ismeretközlés szintjén. A 6 és 8 osztályos gimnáziumban a zenei stíluskorszakok tudatosítása csak a 9–10. osztály tantervének feladata.
- Zenehallgatásnál – figyelve a ma felnövő generációk vizuális igényére – törekedjünk DVD-n elérhető koncertfelvételek bemutatására is.
- Az iskolai zenehallgatás célja nem lehet minden remekmű s az összes zenei műfaj megismertetése, sokkal fontosabb a befogadói kompetenciák fejlesztése és a zenehallgatás igényének kialakítása, amely biztosítja az egész életen át tartó zenei érdeklődést. Bizniuk kell abban, hogy a meg nem ismert műveket a tanulók életük folyamán megismerik, amennyiben kialakították bennük az igényt az értékes művek hallgatására.
- Az iskolai zenehallgatás mellett keresni kell a lehetőséget az élő zenehallgatásra, a rendszeres hangverseny-látogatásra, és ösztönözni a tanulókat a zenei információk gyűjtésére. Fontos szempont, hogy a hangversenyek kifejezetten az adott korcsoporthoz szóljanak. Rendkívül fontos, hogy a hangverseny legyen előkészített, az órákon a tanulók ismerjenek meg néhány zenei témát, a művek kontextusát, majd az azt követő alkalommal beszélgetéssel segítsük az élmények feldolgozását.

Tárgyi feltételek

- Szaktanterem pianínóval vagy zongorával
- Megfelelő nagyságú tér a mozgáshoz, énekes játékokhoz
- Megfelelő terem a kórusmunkához
- Ötvonalas tábla
- Mágneses tábla
- Ritmushangszerek
- Jó minőségű CD- és DVD-lejátszó, erősítő, hangszórók
- Számítógép internet kapcsolattal
- Hangtár, hozzáférhető hanganyag

Az értékelés elvei és eszközei 1-4. évfolyamon

Az ének-zene órákon az értékelés célja a tanulók erőfeszítéseinek jutalmazása,- a bátorítás és motiválás. Az értékelés akkor látja el hatékonyan motiváló, fejlesztő funkcióját, ha személyre szabott. Ezt folyamatos megfigyelés alapján, a jó teljesítmény megerősítésével érhetjük el. A tanulókat mindig egyéni előrehaladásukhoz viszonyítva értékeljük, ezzel mintát

adunk az önértékeléshez és mások értékeléséhez. Az intonációs problémákkal küzdő gyerekek segítő, formáló értékelésére kiemelt figyelmet kell fordítanunk.

Az értékelés lehetőségei az ének-zene órákon:

- Részvétel a közös éneklésben és játékban, órai aktivitás.
- A tanult dalok ismerete, szövegtudás, a dallam és a ritmus egységes megszólaltatása.
- A közös éneklés szabályainak megtartása, a dalok hangulatának megfelelő előadásmód.
- A tanult zenei elemek felismerése, reprodukálása.
- Az írásbeli munkák önálló megoldása.
- A megtapasztalt hangszínek felismerése. (tárgyi, környezeti, emberi hangszínek, hangszerek)
- A zenehallgatások során megfogalmazott észrevételek, egyéni vélemények.

Az értékelés elvei, lehetőségei 5-8. évfolyamon

- Számonkérés, feleltetés mellett oldott, feszültségmentes, jó hangulatú beszélgetések során is meg kell győződni az elsajátított ismeretek szintjéről.
- Az éneklés értékelésénél kiemelni a figyelmet a gyengébb zenei képességű, esetleg intonációs gondokkal vívódó vagy mutáló gyerekekre. A legapróbb dicséret is fokozhatja a tanulók zenei fejlődését, további előmenetelét és lelkesedését.
- A diákok részvétele az értékelésben. Ez biztosságot ad számukra, továbbá növeli a felelősségüket és önbizalmukat.
- A tanítási órák munkájának, minden alkalommal értékteremtőnek kell lennie!
- Értékelésre kerül rendszeresen az órai aktivitás, az önfelelt énekléssel egybekötött biztos szövegmondás, a megfigyelések elemzésében való részvétel, a kottázási gyakorlatok elvégzése, a kezdeményezett gyűjtőmunka eredménye.

Alkalmazott tankönyv és taneszközök

1–8. évfolyam számára szóló könyvek, munkafüzetek, tanítói és tanári kézikönyvek, digitális tananyagok, dalanyag és zenehallgatás CD-k, interaktív tábla, számítógép, projektor, falitábla, hangképző füzetek, Magyarágunk énekei, Dr. Kálmán Lajos A Kecskemét környéki népdalkincs kistükre, Kánon gyűjtemény, Mozaik Kiadó Pianoforte II és III füzet

A tankönyvválasztás szempontjai:

- A tankönyvnek le kell fednie a mindenkor tantervi követelményeket.

Funkciók	Minőség összetevői
Motiváció	Illusztráltság, érdekesség, problémák bemutatása, gondolkodást ösztönző egyéb megoldások
Ismeretátadás	Érthetőség, életszerűség, tudományos pontosság
Rendszerezés	Strukturáltság
Koordináció	A többi tankönyvvel való összehangoltság
Differenciálás	Szintezett tananyag
Tanulásiirányítás, tanulási stratégiák tanítása	A tanóra és az otthoni tanulás folyamatát orientáló eszközök
Az önértékelés elősegítése	Az ismeretek alkalmazását gyakoroltató, illetve összefoglaló kérdések és feladatok

Értékekre nevelés	Érzelmi hatást keltő eszközök
Kompetencia alapú oktatás segítése	A kiválasztott programcsomagokhoz alkalmazkodó, kompetenciafejlesztést segítő

Óraterv

ÉNEK-ZENE	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam	5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam
Heti óraszám	2	2	2	2	1	1	1	1
Éves óraszám	72	72	72	72	36	36	36	36

Az iskolába belépő gyerekek zenei adottságai, ismeretei, élményei jelentősen különbözhetnek, ezért elengedhetetlen a tanulók folyamatos motiválása, amely a sok sikerélménnyel járó játékos módszerekkel érhető el.

A zenei nevelés általános és legfőbb célja az érzelmi, értelmi és jellemnevelés, a teljes személyiség sokoldalú fejlesztése. Ennek megalapozása az alsó tagozatban kezdődik, ahol a Nemzeti alaptantervben meghatározott fejlesztési területek, nevelési célok közül öt kiemelten fontos:

1. az erkölcsi nevelés (elfogadják, és cselekvéseik mércéjévé teszik az emberi kapcsolatok elfogadott normáit és szabályait);
2. nemzeti öntudat, hazafias nevelés (hagyományok, ünnepek, szokások ismerete, különböző kultúrákkal való ismerkedés és azok tisztelete);
3. állampolgárságra és demokráciára nevelés (képesek társaikkal a kooperációra, el tudják magukat helyezni a közösségben, megértik a szabályok fontosságát);
4. az önismeret és társas kultúra fejlesztése (kommunikációs képességük, a társaikkal való együttműködés képessége és a mások iránt érzett empátia továbbfejlődik);
5. testi és lelki egészségre nevelés (kiegyensúlyozott és harmonikus személyiség fejlesztése, a mozgással erősített testtudat, érzelmi intelligencia).

Legfontosabb kulcskompetenciák:

- esztétikai és művészeti tudatosság és kifejezőképesség,
- anyanyelvi kommunikáció,
- szociális és állampolgári kompetencia,
- kezdeményezőképeség és
- vállalkozói kompetencia.

1-4. évfolyam

Fejlesztési célok:

Reprodukció (éneklés, generatív készségek, felismerő kottaolvasás)

- Az éneklésre épülő tanítás első lépése az éneklés örömeinek és az éneklés helyes szokásainak kialakítása, amelynek elemei az értelmes frazeálás, kifejező artikuláció és a megfelelő hangterjedelem. Az éneklést sok mozgás, néptánc és szabad mozgásos improvizáció kíséri. A helyes testtartás, az egyszerű mozgáselemek és lépések elsajátítására a népi gyermekjátékok és a néptánc kiváló lehetőséget nyújtanak.

- Dalkincsbővítés. A népdalokat és gyermekdalokat a tanulók elsősorban hallás után tanulják, és csokorba szedve is énekeljék. Az összeállítás mind a zenei, mind a tartalmi szempontokat figyelembe veszi.
- Zenei ismeretszerzés. A tanulók az énekelt dalok meghatározott zenei elemeit megfigyelik, tanári rávezetéssel tudatosítják, s felismerik kottaképről, esetleg tanári segítséggel reprodukálják. A zenei elemeket, a dallami, ritmikai, hallási és többszólamú készségeket improvizációs és kreatív játékos feladatokkal gyakorolják.
- A zenei tevékenységek élményszerűek, játékosak, mozgásosak legyenek, jellemezze azokat a tapasztalás- és tevékenységközpontúság.

Zenehallgatás (Zenei befogadás, zenehallgatás)

- Ebben az életkorban alapozható meg az adekvát zenehallgatói magatartás, a gyerekek tapasztalatokat szereznek a tudatos zenehallgatói tevékenységről. A zenehallgatás során a tanulók spontán és tudatos élményeket gyűjtenek a hangzó világról, a hangszínekről, hangszerokról, hangszercsoportokról, előadó-együttesekről, tempóról, dinamikáról és zenei formákról, valamint megismerkednek hosszabb lélegzetű zeneművekkel is. A kiválasztott anyag egy része kapcsolódik az órai énekes anyaghoz.

5–8. évfolyam

Fejlesztési célok

Reprodukció.

- Ebben az életkorban már az éneklés tisztasága, kifejező ereje, a zenei stílusnak megfelelő előadásmód, a kommunikatív muzikalitás kialakítása kerül a fejlesztés középpontjába.
- A magyar és más népek zenéje továbbra is jelen van az énekes anyagban, azonban a hangsúly folyamatosan eltolódik a klasszikus szemelvények irányába, majd a 7. és 8. osztályban a populáris zene szemelvényei is megjelennek a tananyagban.
- Ezek elemzésénél fontos, hogy rámutassunk arra, hogy a klasszikus zene fordulatai, formai megoldásai miként hatnak alapvetően, meghatározóan e művek stílusára.
- A tanulók a zenei elemeket improvizációs, kreatív játékos és intellektuális feladatokkal is gyakorolják.

Zenehallgatás.

- A felső tagozat zenehallgatási anyagára a sokszínűség jellemző. Elsődleges cél a stílus jellegzetességeinek megismertetése: szerkesztés módok, formai megoldások, egy-egy zeneszerzőre jellemző alkotói sajátosságok bemutatása. Kronologikus áttekintésre majd a 8. osztályban kerül sor.
- A felső tagozatos zenehallgatásra ajánlott alkotások többsége nagy lélegzetű, előkészítése, többszöri meghallgatása és feldolgozása sokszor meghaladja a tanítási óra adta időkeretet. Inspiráljuk a tanulókat órán kívüli meghallgatására is és más, az órai anyaghoz kapcsolódó zeneművek megismerésére.

1. évfolyam

A tematikai egységek áttekintő táblázata

Tematikai egység címe	Órakeret
Zenei reprodukció – Éneklés	40 óra
Zenei reprodukció – Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység	7 óra
Zenei reprodukció – Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek	8 óra
Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése	7 óra
Zenei befogadás – Zenehallgatás	6 óra
Ökoprojekt	2 óra
Hangverseny előkészítő és élményfeldolgozás	2 óra
A rendelkezésre álló 10% szabad órakeretből kettő óra a zenei reprodukció – Éneklés egységhez került.	
Összes óraszám:	72 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Éneklés	Órakeret 40 óra
Előzetes tudás	Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Dalkincs bővítése gyermekdalok játszásával, hallás utáni daltanítással. Az éneklés helyes szokásainak kialakítása: helyes testtartás, helyes légzés, életkornak megfelelő hangerő, helyes hangképzés (diszfóniás gyermekek szűrése), érthető szövegejtés, kifejező artikuláció, helyes frazeálás. Az éneklés örömeinek felkeltése. Dalkezdés megadott hangról c’-d” hangterjedelemben, megadott tempóban, helyes ritmusban, törekedve a tiszta intonációra.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Népi gyermekjátékok, mondókák elsajátítása: kiolvasók, csujogatók, sétálók, szerepváltó és párcserélő körjátékok, leánykérő játékok, hidas játékok, különféle vonulások (biton, triton, tetraton, pentachord, pentaton hangkészlettel). Magyar népdalok megtanulása: névnapköszöntők, csúfolódók, tréfás dalok, párosítók, (pentaton, hexachord hangkészlettel). Más népek dalainak megismerése (környező népek, nemzetiségek dalai). Művészi értékű komponált gyermekdalok és megzenésített versek tiszta éneklése (ajánlott: Kodály Zoltán, Bárdos Lajos, Járdányi Pál,	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szókincsbővítés, érthető szövegejtés, kifejező artikuláció. <i>Matematika:</i> számfogalom erősítése. <i>Etika:</i> szabálytudat erősítése. <i>Környezetismeret:</i>

<p>Ádám Jenő). Felelgető éneklés, kérdés-felelet játékok, hangutánzó dallamosztinátó dalhoz. Egyenletes mérő és a dal ritmusának megkülönböztetése (nagytesti mozgással, tapsolással, ritmushangszerekkel, dallamhangszerekkel). Dallamvonal szemléltetése nagytesti mozgással.</p>	<p>természeti képek, évszakok, állatok. <i>Dráma és tánc:</i> népi gyermekjátékok drámai történései, népdal és néptánc kapcsolata. <i>Vizuális kultúra:</i> a népi tárgykultúra. <i>Testnevelés és sport:</i> mozgás, helyes légzés, testtartás.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Légzés, hangerő, egyenletes mérő, gyors, lassú, halk, hangos, magas, mély, kezdőhang, záróhang, dallamsor, mondóka, gyermekdal, népdal, népi játék, népszokás, stafétaéneklés, kérdés-felelet.</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Kisgyermekkor zenei élményanyag. Népi mondókák, gyermekjátékok, gyermekversek. Ehhez kapcsolódó nagytesti mozgások, hangutánzó dallam és ritmusmotívumok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Koordinált ritmikus mozgás, térérzékelés, egyenletes mérő, tempó változások érzékelése és reprodukciója, metrikus egységek és kisebb formai egységek érzete, játékos feladatok megoldása alap ritmusokkal és hangokkal, a belső hallás fejlesztése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Ritmikai készség fejlesztése: Egyenletes mérő és a dal ritmusának hangoztatása (nagytesti mozgással, tapsolással, ritmushangszerekkel). Negyed, nyolcadpár, negyed szünet. Ritmusmotívumok hangoztatása ritmustapssal és ritmushangszerekkel. Rritmusolvasás, ritmusfelelgetés, ritmuspótlás, ritmuslánc, ritmusmemoriter. Komplex mozgásfejlesztés egyszerű tánc lépésekkel (kilépések, kijárások), a ritmus változatos megszólaltatással (kéz és láb által). $\frac{2}{4}$, ütemmutató. Ütemhangsúly érzékeltetése ütemezéssel. Motorikus képességek változatos mozgással és ütemezéssel. Ismétlődés a zenében, ritmus osztinátó. Gyors-lassú érzékeltetése.</p> <p>Hallásfejlesztés: Hangrelációk érzékeltetése, nagymozgással, reláció térbeli mutatóval, kézzel. Énekes rögtönzés hangokkal, ellentétpárok: csend és hang, beszéd és énekhang, hangutánzás, hangos és halk, mély és magas, rövid és hosszú, saját név éneklése szabadon vagy a tanult dallamfordulatokkal, énekbeszéd. A tanult dalokból a dallam kiemelésének képessége:</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> íráskészség fejlesztése.</p>

dallamfordulatok: sm, lsm Tanult mondókák éneklése rögtönzött dallammal a tanult dalok hangkészletének felhasználva, tanult dalok átköltése, más befejezéssel, énekes párbeszéd. Belső hallást fejlesztő énekes gyakorlatok: dallambújtatás, dallamelvonás.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Egyenletes mérő, tempó, ritmus, ritmusérték, negyed, nyolcadpár, negyed szünet, ismétlés, ütem, ütemvonal, ütemmutató, hangmagasság, dallam, dallamfordulat, dallamrajz, dallamsor, kíséret, variáció, énekbeszéd.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Mondókák, gyermekdalok éneklése. Életkornak megfelelő ütem- és ritmusérzék, zenei hallás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A hallás utáni daltanulás és a fejlődő zenei készségek és megszerzett zenei ismeretek alapján ismerkedés a zenei notáció alapjaival; a zene jelrendszerének felismerése kézzelről, betűkottáról.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Zeneelméleti alapismeretek megszerzése az előkészítés – tudatosítás – gyakorlás/alkalmazás hármasságában. Ritmikai elemek, metrum: A mérő és ritmus megkülönböztetése. A tanult dalokból, dalrészletekből, versekből a tanulandó ritmus kiemelése. Ritmikai elemek megnevezése gyakorlónévvel: tá (negyed érték), ti-ti (nyolcadpár), szün (negyed szünet) Ritmikai elemek jele. Ritmikai elemek értéke (viszonyítva a korábban megtanult elemekhez). A hangsúlyos és hangsúlytalan ütemrész megkülönböztetése, ütemmutató, ütemfajta: $\frac{2}{4}$ Dallami elemek: Tanult dalokból dallamfordulat új hangjának kiemelése, megnevezése szolmizációval: szó-mi-lá Az új szolmizációs hang kézjele és betűjele: s-m-l A vonalrendszer megismertetése: öt vonal, négy vonalköz. Az új szolmizációs hang helye a vonalrendszerben, a kottakép alapjainak megismertetése.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> jelek és jelrendszerek ismerete. <i>Vizuális kultúra:</i> jelek, jelzések értelmezése. <i>Testnevelés és sport:</i> mozgáskultúra fejlesztése: nagytesti mozgásoktól az apró mozgásokig. <i>Környezetismeret:</i> tájékozódás térben, irányok.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szolmizációs név, kézjel, betűjel, kettes ütem, záróvonal, ismétlőjel, hangsúlyjel, vonalrendszer, vonal, vonalköz.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése	Órakeret 7+2 óra
Előzetes tudás	Éneklési készség, akusztikus tapasztalatok környezetünk zörejeiről, hangjairól, emberi hangokról. Hallás utáni tájékozódás a térben, irány és távolság megnevezése. Első zenehallgatási élmények kisgyermekkorából.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A zenehallgatásra irányuló teljes figyelem képességének kialakítása az éneklés, az örömteli zenei játékok, a tánc és szabad mozgás improvizációja során. Képességfejlesztés a különböző műfajú, stílusú és karakterű zeneművek befogadásához a rendszeres zenehallgatás által. A hangszínhallás, a többszólamú hallási készség és a formaérzék fejlesztése.
---	---

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>A teljes figyelem kialakításának fejlesztése:</p> <ul style="list-style-type: none"> – táncal és/vagy szabad mozgás improvizációval: leginkább gyors tempójú, táncos klasszikus zenei idézetekhez kapcsolódóan teljes zeneművek vagy zenei részletek többszöri meghallgatásával (ismétlődő lejátszásával); – kezdés és befejezés megfigyeltetése, és kifejezése a szabad mozgás elkezdésével és befejezésével; – zenei eszközök megfigyeltetésével dinamikai ellentétpárok megkülönböztetése (halk-hangos), fokozatos dinamikai erősödés és halkítás megfigyeltetése és reprodukálása játékos feladatokkal, hirtelen hangerőváltás megfigyelése és reprodukciója; – alapvető tempókülönbségek és tempóváltások megfigyelése, összehasonlítása és reprodukciója. <p>A hangszínhallás és a többszólamú hallás fejlesztése:</p> <ul style="list-style-type: none"> – természetünk és környezetünk hangjai, – emberi hangszínek (magas, mély, gyerek, férfi és női hang), – a hangszerek hangszínének megtapasztalása gyakorlati úton, azok megkülönböztetése és azonosítása a hangszer kezelése szerint, – szóló és kórus, szólóhangszer és zenekar, dalok felismerése különböző hangszerekről. <p>Formaérzék fejlesztése a helyesen tagolt éneklésen és mozgáson keresztül.</p> <p>Absztrakció: a dalok szövegének értelmezése, a dalszövegekhez vagy zeneművekhez kapcsolódó dramatizált előadás (drámajáték, báb), valamint a zene keltette gondolatok vizuális megjelenítése (festés, formázás).</p>	<p><i>Etika:</i> türelem, tolerancia.</p> <p><i>Környezetismeret:</i> természetünk és környezetünk hangjai, hangutánzás.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> dalszövegekhez kapcsolódó dramatizált előadás, szabad mozgásos improvizáció.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> zenével kapcsolatos élmények vizuális megjelenítése.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Kezdés, befejezés, hangerő, hangerőváltozása, tempó, tempóváltás, férfi és női hang, szóló, kórus, hangszer, zenekar, hangszín.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás – Zenehallgatás Hangverseny előkészítő és élményfeldolgozás	Órakeret 6+2 óra
Előzetes tudás	Befogadói kompetenciák a korosztálynak és az átélt zenei élményeknek megfelelően.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Esztétikai és érzelmi kompetencia fejlesztése a tanult énekes anyaghoz kapcsolódó műzenei anyag vokális és hangszeres feldolgozásainak megismerésével. Az életkornak megfelelő zeneművek meghallgatása élményszerű előadásban, figyelve a műfaji és stílusbeli sokszínűségeire.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Zenehallgatás tanári bemutatással vagy felvételtől (audio, video) az évfolyam énekes és generatív tevékenységeihez valamint a befogadói kompetenciák fejlesztéséhez kapcsolódóan válogatva a zeneirodalom különböző korszakaiból beleértve a 20. század és korunk zeneirodalmát is különösen a következő témakörökben: csend és hang, hangszerek, természet a zenében, szólóhang-kórus, szóló hangszer-zenekar, ellentétpárok (beszéd-ének, gyors-lassú, hangos-halk, magas-mély).</p> <p>Cselekményes és programzene hallgatása (pl. mesebalett) a cselekmény megfigyelésével, a szereplők karakterének zenei eszközökkel történő azonosításával (pl. tündér, boszorkány, királylány, királyfi, udvari bolond és „varázserejű” hangszerek).</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> zeneművek tartalma, irodalmi kapcsolatok.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> cselekményes programzenék, mese, meseszereplők, dramatizált megjelenítés, pl. bábozás, pantomim.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> zenével kapcsolatos élmények vizuális megjelenítése.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Énekes zene, hangszeres zene, vonós, fúvós, ütős, pengetős, billentyűs hangszer, zenei karakter, népdalfeldolgozás.

A fejlesztés várt eredményei az első évfolyam végén	<ul style="list-style-type: none"> – A tanulók 20 népdalt és gyermekdalt elő tudnak adni a kapcsolódó játékokkal emlékezetből c’–d” hangterjedelemben. Csoportosan bátran, zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek, képesek az új dalokat rövid előkészítést követően hallás után könnyedén megtanulni. – Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. Érzik az egyenletes lüktetést, tartják a tempót, érzékelik a tempóváltozást. A 2/4 -es metrumot helyesen hangsúlyozzák. – A tanult zenei elemeket (ritmus, dallam) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta). A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatot pontosan, folyamatosan szólaltatják meg csoportosan és egyénileg is. A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és tanári segítséggel szolmizálva éneklük. – Képesek csendben, társaikkal együtt a zenét hallgatni, megfigyelésekkel tapasztalatokat szereznek, melyek esztétikai és egyszerű zenei elemzés alapjául szolgálnak. Fejlődik hangszínhallásuk és formaérzékük. Ismereteket szereznek a hangszerekről. Szívesen és örömmel hallgatják újra a meghallgatott zeneműveket.
1. évfolyam minimum követelménye	<ul style="list-style-type: none"> – A tanulók 10 dalt (népdal vagy gyermekdal) elő tudnak adni a kapcsolódó játékokkal emlékezetből. – Részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. – A tanult zenei elemeket (ritmus, dallam) felismerik kottaképről. – Képesek csendben, társaikkal együtt a zenét hallgatni.
Eltérő tanterv - elvárt eredmények	<p>Az értelmi és érzelmi kifejezés gazdagságának fejlődése.</p> <p>Az éneklési kedv, az énekhang, a zenei hallás és a muzikalitás fejlődése.</p> <p>Képesség a hallás utáni daltanulásra.</p> <p>Játékbátorság erősödése, kreativitás fejlődése.</p> <p>Képesség az örömteli zenélésre.</p> <p>Bátorság a zenei folyamatok mozgásos ábrázolása terén.</p> <p>Ritmusk felismerése, hangzás után és kottaképről egyaránt.</p> <p>Törekvés a ritmusok pontos megszólaltatására.</p>

	<p>Ismeretek a ritmusok írásáról, olvasásáról. A ritmusérzék fejlődése, aktív részvétel a közös játékokban, megszólaltatásokban. A közös zenélés szabályainak betartása. Dallamok éneklése a kották segítségével. A zenei hallás és a zenei memória fejlődése. A többször hallott hangok felismerése, differenciálás a hangok között. Az emberi hang (beszéd és énekhang) sokféleségének megfigyelése, felismerése, kifejezése. A zenei hang jellemző tulajdonságainak összehasonlítása, felismerése, kifejezése. Aktív befogadás, érzelmi átélés.</p>
Minimum követelmény:	Az óra munkában való aktív részvétel.

2. évfolyam

A tematikai egységek áttekintő táblázata

Tematikai egység címe	Órakeret
Zenei reprodukció – Éneklés	40 óra
Zenei reprodukció – Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység	7 óra
Zenei reprodukció – Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek	8 óra
Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése	7 óra
Zenei befogadás – Zenehallgatás	6 óra
Ökoprojekt	2 óra
Hangverseny előkészítő és élményfeldolgozás	2 óra
A rendelkezésre álló 10% szabad órakeretből kettő óra a zenei reprodukció – Éneklés egységhez került.	
Összes óraszám:	72 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Éneklés	Órakeret 40 óra
Előzetes tudás	Az első osztályban tanult dalok pontos éneklése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Dalkincs bővítése gyermekdalok játszásával, hallás utáni daltanítással. Az éneklés helyes szokásainak további alakítása.(helyes testtartás, helyes légzés, megfelelő hangerő, helyes érthető szövegejtés, kifejező artikuláció, helyes frazeálás) Dalkezdés megadott hangról c’-d” hangterjedelemben, megadott tempóban, helyes ritmusban, törekedve a tiszta intonációra.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Népi gyermekjátékok, mondókák elsajátítása: kiolvasók, csujogatók, sétálók, szerepváltó és párcserélő	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i>

<p>körjátékok, leánykérő játékok, hidas játékok, különféle vonulások (biton, triton, tetraton, pentachord, pentaton hangkészlettel).</p> <p>Magyar népdalok megtanulása: névnapköszöntők, csúfolódók, tréfás dalok, párosítók, (pentaton, hexachord hangkészlettel).</p> <p>Más népek dalainak megismerése (környező népek, nemzetiségek dalai).</p> <p>Művészi értékű komponált gyermekdalok és megzenésített versek tiszta éneklése (ajánlott: Kodály Zoltán, Bárdos Lajos, Járdányi Pál, Ádám Jenő).</p> <p>Felelgető éneklés, kérdés-felelet játékok, hangutánzó dallamosztinátó dalhoz.</p> <p>Egyenletes mérő és a dal ritmusának megkülönböztetése (nagytesti mozgással, tapsolással, ritmushangszerekkel, dallamhangszerekkel).</p> <p>Dallamvonal szemléltetése nagytesti mozgással.</p>	<p>szókincsbővítés, érthető szövegejtés, kifejező artikuláció.</p> <p><i>Matematika:</i> számfogalom erősítése.</p> <p><i>Etika:</i> szabálytudat erősítése.</p> <p><i>Környezetismeret:</i> természeti képek, évszakok, állatok.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> népi gyermekjátékok drámai történései, népdal és néptánc kapcsolata.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> a népi tárgykultúra.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> mozgás, helyes légzés, testtartás.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Légzés, hangerő, egyenletes mérő, gyors, lassú, halk, hangos, magas, mély, kezdőhang, záróhang, dallamsor, mondóka, gyermekdal, népdal, népi játék, népszokás, stafétaéneklés, kérdés-felelet.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Az első osztályos zenei élményanyag. Gyermekdalok, népi mondókák, gyermekjátékok, gyermekversek. A megismert dallam és ritmusmotívumok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Koordinált ritmikus mozgás, térérzékelés, egyenletes mérő, tempó változások érzékelése és reprodukciója, metrikus egységek és kisebb formai egységek érzete, játékos feladatok megoldása alap ritmusokkal és hangokkal, a belső hallás fejlesztése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Ritmikai készség fejlesztése:</p> <p>Egyenletes mérő és a dal ritmusának hangoztatása (nagytesti mozgással, tapsolással, ritmushangszerekkel).</p> <p>Negyed, nyolcadpár, negyed szünet, félkotta, félértékű szünet</p> <p>Ritmusmotívumok hangoztatása ritmustapssal és ritmushangszerekkel.</p> <p>Ritmus osztinátó, ritmusolvasás, ritmusfelelgetés, ritmuspótlás, ritmuslánc, ritmusmemoriter.</p> <p>Komplex mozgásfejlesztés egyszerű tánclépésekkel (kilépések, kijárások), a ritmus változatos megszólaltatással (kéz és láb által).</p> <p>$\frac{2}{4}$, $\frac{4}{4}$ ütemmutató. Ütemhangsúly érzékeltetése ütemezéssel. Motorikus képességek változatos mozgással és ütemezéssel.</p> <p>Ismétlődés a zenében, ritmus osztinátó. Gyors-lassú érzékeltetése.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> íráskészség fejlesztése.</p>

<p>Hallásfejlesztés:</p> <p>Hangrelációk érzékeltetése, nagymozgással, reláció térbeli mutatóival, kézzel.</p> <p>Énekes rögtönzés hangokkal, ellentétpárok: csend és hang, beszéd és énekhang, hangutánzás, hangos és halk, mély és magas, rövid és hosszú, saját név éneklése szabadon vagy a tanult dallamfordulatokkal, énekbeszéd.</p> <p>A tanult dalokból a dallam kiemelésének képessége:</p> <p>dallamfordulatok: sm, lsm, smd, mrd, rdl, mrdl,; ötfokú hangsorok dallamfordulatai: a lá pentaton hangsor; (smrdl,) dó pentaton (lsmrd) és lefutó lá pentachord (mrdtl,); dó pentakord (sfmrd), kézlejjel.</p> <p>Tanult mondókák éneklése rögtönzött dallammal a tanult dalok hangkészletének felhasználva, tanult dalok átköltése, más befejezéssel, énekes párbeszéd.</p> <p>Belső hallást fejlesztő énekes gyakorlatok: dallambújtatás, dallamelvonás.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Egyenletes mérő, tempó, ritmus, ritmusérték, negyed, nyolcadpár, negyed szünet, félkotta, félértékű szünet, ismétlés, ütem, ütemvonal, ütemmutató, ritmus osztinató, hangmagasság, dallam, dallamfordulat, dallamrajz, dallamsor, kíséret, variáció, énekbeszéd.</p>

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Zenei reprodukció – Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek</p>	<p>Órakeret 8 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Mondókák, gyermekdalok éneklése. Életkornak megfelelő ütem- és ritmusérzék, zenei hallás.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A hallás utáni daltanulás és a fejlődő zenei készségek és megszerzett zenei ismeretek alapján ismerkedés a zenei notáció alapjaival; a zene jelrendszerének felismerése kézzelről, betűkottáról és hangjegyről.</p>	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Zeneelméleti alapismeretek megszerzése az előkészítés – tudatosítás – gyakorlás/alkalmazás hármasságában.</p> <p>Ritmikai elemek, metrum:</p> <p>A mérő és ritmus megkülönböztetése.</p> <p>A tanult dalokból, dalrészletekből, versekből a tanulandó ritmus kiemelése.</p> <p>Ritmikai elemek megnevezése gyakorlónévvvel: tá (negyed érték), ti-ti (nyolcadpár), szün (negyed szünet), tá-á (félérték) és szünet (félkotta szünetjele).</p> <p>Ritmikai elemek jele.</p> <p>Ritmikai elemek értéke (viszonyítva a korábban megtanult elemekhez).</p> <p>A hangsúlyos és hangsúlytalan ütemrész megkülönböztetése, ütemmutatók, ütemfajták: $\frac{2}{4}$, $\frac{4}{4}$.</p> <p>Dallami elemek:</p> <p>Tanult dalokból dallamfordulat új hangjának kiemelése, megnevezése szolmizációval: szó-mi-lá-dó-ré- alsó lá.</p> <p>Az új szolmizációs hang kézjele és betűjele: s-m-l-d-r-l,</p> <p>A vonalrendszer megismertetése: öt vonal, négy vonalköz, alsó pótvonala.</p> <p>Az új szolmizációs hang helye a vonalrendszerben, a kottakép alapjainak megismertetése. (Hangjegy, hangszár irányának megfigyeltetése.)</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> jelek és jelrendszerek ismerete.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> jelek, jelzések értelmezése.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> mozgáskultúra fejlesztése: nagytести mozgásoktól az apró mozgásokig.</p> <p><i>Környezetismeret:</i> tájékozódás térben, irányok.</p>
Kulcsfogalmak/fogalmak	Szolmizációs név, kézjel, betűjel, kettes ütem, négyes ütem, záróvonala, ismétlőjel, hangsúlyjel, vonalrendszer, vonal, vonalköz, hangjegy, hangszár.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése Ökoprojekt	Órakeret 7+2 óra
Előzetes tudás	Éneklési készség, akusztikus tapasztalatok környezetünk zörejeiről, hangjairól, emberi hangokról. Hallás utáni tájékozódás a térben, irány és távolság megnevezése. Zenehallgatási élmények.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A zenehallgatásra irányuló teljes figyelem képességének kialakítása az éneklés, az örömteli zenei játékok, a tánc és szabad mozgás improvizációja során. Képességfejlesztés a különböző műfajú, stílusú és karakterű zeneművek befogadásához a rendszeres zenehallgatás által. A hangsínhallás, a többszólamú hallási készség és a formaérzék fejlesztése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>A teljes figyelem kialakításának fejlesztése:</p> <ul style="list-style-type: none"> – táncal és/vagy szabad mozgás improvizációval: leginkább gyors tempójú, táncos klasszikus zenei idézetekhez kapcsolódóan teljes zeneművek vagy zenei részletek többszöri meghallgatásával (ismétlődő lejátszásával); – kezdés és befejezés megfigyeltetése, és kifejezése a szabad mozgás elkezdésével és befejezésével; – zenei eszközök megfigyeltetésével dinamikai ellentétpárok 	<p><i>Etika:</i> türelem, tolerancia.</p> <p><i>Környezetismeret:</i> természetünk és környezetünk hangjai, hangutánzás.</p>

<p>megkülönböztetése (halk-hangos), fokozatos dinamikai erősödés és halkítás megfigyeltetése és reprodukálása játékos feladatokkal, hirtelen hangerőváltás megfigyelése és reprodukciója;</p> <ul style="list-style-type: none"> – alapvető tempókülönbségek és tempóváltások megfigyelése, összehasonlítása és reprodukciója. <p>A hangsínhallás és a többszólamú hallás fejlesztése:</p> <ul style="list-style-type: none"> – természetünk és környezetünk hangjai, – emberi hangszínek (magas, mély, gyerek, férfi és női hang), – a hangszerek hangszínének megtapasztalása gyakorlati úton, azok megkülönböztetése és azonosítása a hangszer kezelése szerint, – szóló és kórus, szólóhangszer és zenekar, dalok felismerése különböző hangszerekről. <p>Formaérvék fejlesztése a helyesen tagolt éneklésen és mozgáson keresztül.</p> <p>Absztrakció: a dalok szövegének értelmezése, a dalszövegekhez vagy zeneművekhez kapcsolódó dramatizált előadás (drámajáték, báb), valamint a zene keltette gondolatok vizuális megjelenítése (festés, formázás).</p>	<p><i>Dráma és tánc:</i> dalszövegekhez kapcsolódó dramatizált előadás, szabad mozgásos improvizáció.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> zenével kapcsolatos élmények vizuális megjelenítése.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Kezdés, befejezés, hangerő, hangerő változása, tempó, tempóváltás, férfi és női hang, szóló, kórus, hangszer, zenekar, hangszín.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás – Zenehallgatás Hangverseny előkészítő és élményfeldolgozás	Órakeret 6+2 óra
Előzetes tudás	Befogadói kompetenciák a korosztálynak és az átélt zenei élményeknek megfelelően.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Észtétikai és érzelmi kompetencia fejlesztése a tanult énekes anyaghoz kapcsolódó műzenei anyag vokális és hangszeres feldolgozásainak megismerésével. Az életkornak megfelelő zeneművek meghallgatása élményszerű előadásban, figyelve a műfaji és stílusbeli sokszínűségekre.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Zenehallgatás tanári bemutatással vagy felvételtől (audio, video) az évfolyam énekes és generatív tevékenységeihez valamint a befogadói kompetenciák fejlesztéséhez kapcsolódóan válogatva a zeneirodalom különböző korszakaiból beleértve a 20. század és korunk zeneirodalmát is különösen a következő témakörökben: csend és hang, hangszerek, természet a zenében, szólóhang-kórus, szóló hangszer-zenekar, ellentétpárok (beszéd-ének, gyors-lassú, hangos-halk, magas-mély).</p> <p>Cselekményes és programzene hallgatása (pl. mesebalett) a cselekmény megfigyelésével, a szereplők karakterének zenei eszközökkel történő azonosításával (pl. tündér, boszorkány, királylány, királyfi, udvari bolond és „varázserejű” hangszerek).</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> zeneművek tartalma, irodalmi kapcsolatok.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> cselekményes programzenék, mese, meseszereplők, dramatizált megjelenítés, pl. bábozás, pantomim.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> zenével kapcsolatos élmények vizuális megjelenítése.</p>

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Énekes zene, hangszeres zene, vonós, fúvós, ütős, pengetős, billentyűs hangszer, zenei karakter, népdalfeldolgozás.
A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	<ul style="list-style-type: none"> –A tanulók 40 népdalt és gyermekdalt elő tudnak adni a kapcsolódó játékokkal emlékezetből c’-d” hangterjedelemben. Csoportosan bátran, zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek, képesek az új dalokat rövid előkészítést követően hallás után könnyedén megtanulni. –Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. Érzik az egyenletes löktetést, tartják a tempót, érzékelik a tempóváltozást. A 2/4 és 4/4-es metrumot helyesen hangsúlyozzák. –A tanult zenei elemeket (ritmus, dallam) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta). A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatot pontosan, folyamatosan szólaltatják meg csoportosan és egyénileg is. A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és tanári segítséggel szolmizálva éneklük. –Képesek csendben, társaikkal együtt a zenét hallgatni, megfigyelésekkel tapasztalatokat szereznek, melyek esztétikai és egyszerű zenei elemzés alapjául szolgálnak. Fejlődik hangszínhallásuk és formaérzékük. Ismereteket szereznek a hangszerekről. Szívesen és örömmel hallgatják újra a meghallgatott zeneműveket.
2. évfolyam minimum követelménye	<ul style="list-style-type: none"> –A tanulók 10 dalt (népdal vagy gyermekdal) elő tudnak adni a kapcsolódó játékokkal emlékezetből. –Részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. –A tanult zenei elemeket (ritmus, dallam) felismerik kottaképről. –Képesek csendben, társaikkal együtt a zenét hallgatni.
Eltérő tanterv elvárt eredménye	<p>Az értelmi és érzelmi kifejezés gazdagságának fejlődése. Az éneklési kedv, az énekhang, a zenei hallás és a muzikalitás fejlődése. Képesség a hallás utáni daltanulásra. Játékbátorság erősödése, kreativitás fejlődése. Képesség az örömteli zenélésre. Bátorság a zenei folyamatok mozgásos ábrázolása terén. Ritmusok felismerése, hangzás után és kottaképről egyaránt. Törekvés a ritmusok pontos megszólaltatására. Ismeretek a ritmusok írásáról, olvasásáról. A ritmusérzék fejlődése, aktív részvétel a közös játékokban, megszólaltatásokban. A közös zenélés szabályainak betartása. Dallamok éneklése a kották segítségével. A zenei hallás és a zenei memória fejlődése. A többször hallott hangok felismerése, differenciálás a hangok között. Az emberi hang (beszéd és énekhang) sokféleségének megfigyelése, felismerése, kifejezése. A zenei hang jellemző tulajdonságainak összehasonlítása, felismerése, kifejezése. Aktív befogadás, érzelmi átélés.</p>
Minimum követelmény	Az óra munkában való aktív részvétel.

Ajánlott zenehallgatási anyag

Az alábbi felsorolás ajánlásokat tartalmaz, és minimális követelményeket határoz meg. A zeneművek megadott listája a tanár egyéni választása szerint módosítható, a megadott művek azonos stílusú és műfajú művekkel kiválthatók. A megadott művek egy része olyan terjedelmű, hogy az ének-zene óra keretei között csak részletek meghallgatására van mód (pl. szimfóniatétel, daljáték, opera). A megfelelő részletek kiválasztásához a fejlesztési céloknál meghatározott tartalmak adnak iránymutatást.

- Benyomások zenéről: csend és hang, beszéd és ének, szóló és tutti, gyors-lassú, hangos-halk, magas-mély.
- A tanult magyar népdalok eredeti felvételekről, illetve kortárs népzeneészek előadásában, népzene gyermekek előadásában (pl. regölés, galgamácsai gyermeklakodalmas), más népek dalai, tánczenéi. Néptánc-dialektusok, hangszeres népi tánczene.
- Népdalok feldolgozásai (ajánlott: Bartók Béla: Gyermekeknek, Kodály Zoltán gyermekkarai, Bicinia Hungarica, Járdányi Pál, Bárdos Lajos gyermekkarai).
- Cselekményes zenék, programzene, mesék, mesebalett, mesebeli szereplők (ajánlott: Henry Purcell: A tündérmesék királynő [The Fairy Queen], Pjotr Iljics Csajkovszkij: Diótörő [Scselkuncsik] op. 71,

Különböző stíluskorszakokból válogatott művek:

- Adriano Banchieri: Az állatok rögtönzött ellenpontja (Contrappunto alla Bestiale)
- Jean Philippe Rameau: A tyúk (La poule)
- Georg Philipp Telemann: Békák (Les Rainettes), TWV 51: A4
- Johann Sebastian Bach: 18 kis prelúdium zongorára: válogatás a Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach kötetekből
- Leopold Mozart: Gyermekszimfónia (Berchtesgadener Musik)
- Wolfgang Amadeus Mozart: C-dúr variáció (Ah, vous dirai-je, Maman), K. 265,
- Gioachino Rossini: A tolvaj szarka (La gazza ladra) – nyitány
- Georges Bizet: L'Arlesienne Suite (Az arles-i lány szvit)
- Nyikolaj Andrejevics Rimszkij-Korszakov: A dongó (részlet a Mese Szaltán cárról c. operából)
- Maurice Ravel: Lúdanyó meséi (Ma mère l'oye) – Tündérgert
- Bartók Béla: Mikrokosmos, BB 105 – részletek (pl. No. 142. Mese a kislégyről)
- Kurtág György: Játékok – részletek

3. évfolyam

A tematikai egységek áttekintő táblázata

Tematikai egység címe	Órakeret
Zenei reprodukció – Éneklés	40 óra
Zenei reprodukció – Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység	7 óra
Zenei reprodukció – Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek	8 óra
Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése	4 óra
Zenei befogadás – Zenehallgatás	9 óra
Ökoprojekt	2 óra
Hangverseny előkészítő és élményfeldolgozás	2 óra
<i>A rendelkezésre álló 10% szabad órakeretből kettő óra a zenei reprodukció – Éneklés egységhez került.</i>	
Összes óraszám:	72 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Éneklés	Órakeret 40 óra
Előzetes tudás	A tanult dalok pontos dallammal, ritmussal, szöveggel, megfelelő tempóban, tiszta intonációval, és szép hangon való éneklése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Dalkincs bővítése elsősorban hallás utáni, a könnyebb dalok megfelelő előkészítéssel jelrendszerről tanítással.</p> <p>A többszólamú éneklés fejlesztése.</p> <p>Az éneklés helyes szokásainak további alakítása (helyes légzés, helyes hangzóformálás, hangadószerv megóvása, a hangerő akaratlagos alkalmazása, szövegejtés, artikuláció, frazeálás), a hangterjedelem bővítése (a–e”).</p> <p>A dalok metrumára, ritmikájára és dallamára vonatkozó megfigyelések megfogalmazása.</p>	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Magyar népdalok megtanulása a már korábban elsajátított dalkészlet figyelembevételével.</p> <p>Műzenei példák többféle zenei stílusból válogatva (dalok és könnyen énekelhető témák hangszeres művekből, a zenehallgatási anyagból.</p> <p>Többszólamú éneklés többféle zenei stílusból válogatva: biciniumok, kánonok, dalok ritmushangszer kísérettel (ajánlott: Kodály Zoltán, Kerényi György, Bárdos Lajos, Szőnyi Erzsébet)</p> <p>Népi gyermekjátékok: lakodalom, leánykérés, kézfogó, magyar népdalok: változatos téma és hangulat szerint válogatva, dalos kalendárium: betlehemes, farsang, Gergely-</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szókincs bővítése, érthető szövegejtés, kifejező artikuláció.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> népdal és néptánc kapcsolata, népszokások dramatizált előadása.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> a népi tárgykultúra jellemző példáinak ismerete.</p>

járás, stb. Más népek dalainak éneklése magyar nyelven.	<i>Testnevelés és sport:</i> mozgás, helyes légzés, testtartás.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tempo giusto és alkalmazkodó ritmus, hangszerkíséret, dallamvonal.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Egyenletes mérő, tempó tartás, tempóváltozás érzete. Metrumérzet, helyes hangsúlyozás. Irányított rögtönzés, a hang jellemzőinek tapasztalata.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A páros tagolódású zenei formaegységek érzete, kérdés-felelet improvizáció, a 4/4-es metrum érzete és helyes hangsúlyozása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Tempó, ritmus, metrum: Tempó metrum ($\frac{4}{4}$) és ritmikai változások felismerése, reprodukciója és gyakorlása kreatív feladatokkal. Énekléssel megismert ritmusképletekhez kapcsolódó egy- és felelgetős többszólamú ritmus gyakorlat változatosabb mozgásokkal (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), ritmusnevekkel vagy más szótagokkal csoportosan és párban (ritmusvariáció, ritmusimitáció párban, ritmuslánc, hiányzó ritmusmotívumok pótlása).</p> <p>Dallam: Dinamikai változások gyakorlása kreatív gyakorlatokkal. Ritmuskíséret komponálása, ritmus osztinató, dallam két szólamra elosztva, tartott hangos/hangcsoportos kíséret, dudabasszus.</p> <p>Zenei formaalkotás egyszerű szerkezettel: Kérdés-felelet játékok dallami kiegészítés. Egyszerűbb, saját költésű, vagy népdalszerű dallam improvizációja.</p> <p>Belső hallás és zenei memória fejlesztése: Játékos memória gyakorlatok rögtönzött dallamfordulatokkal, hangzó és „néma” éneklés.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> mondatszerkezetek – kérdés és felelet.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> önkifejezés erősítése, néptánc.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> vizuális jelek és jelzések használata.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> mozgáskoordináció.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Ritmusvariáció, osztinató, dudabasszus, orgonapont, zenei forma, kérdés és felelet, zenei mondat, (forte, piano, crescendo, decrescendo), memória, „néma” éneklés.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	A tanult ritmikai és dallami elemek felismerése kézjelről, betűkottáról, és azok hangoztatása tanári segítséggel csoportosan.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A hallás utáni daltanulás és a fejlődő zenei készségek és megszerzett zenei ismeretek alapján a zenei notáció újabb elemeivel. A zene jelrendszerének olvasása kézjelről, betűkottáról.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Zeneelméleti alapismeretek megszerzése az előkészítés – tudatosítás - gyakorlás/alkalmazás hármasságában.</p> <p>Ritmikai elemek, metrum: Ritmikai elemek: önálló nyolcad és szünete, szinkópa, egész kotta és szünete.</p> <p>Dallami elemek: Belépő szolmizációs hangok: alsó szó, felső dó’ A pentaton dallamfordulatai.</p>		<p><i>Matematika:</i> halmazok, számsorok.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> vizuális jelek és jelzések használata.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	A ritmusok neve és gyakorló neve, a dallami elemek szolmizációs neve, kézjele, betűjele.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Csendre való képesség, figyelem a zenehallgatásra, fejlődő hangszínhallás, többszólamú halláskészség és formaérzék. Alapismeretek hangszerekről, a zene befogadásának képessége a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A zenehallgatásra irányuló teljes figyelem képességének további fejlesztése. A tanulók zeneértővé nevelése a rendszeres zenehallgatás által. Hangszínhallás, a többszólamú halláskészség és a formaérzék fejlesztése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>A teljes figyelem kialakításának fejlesztése: táncjal és/vagy szabad mozgás improvizációval (egyéni, párban vagy csoportosan) – differenciált karakterű zeneművek vagy zenei részletek többszöri meghallgatásával (ismétlődő lejátszásával); a figyelem időtartamának növelése hosszabb énekes és zenehallgatási anyag segítségével; teljes zenei befogadás kiegészítve egy-egy zenei megfigyelésre koncentráló feladattal; zenei memória gyakorlatok.</p> <p>Zenei jelenségek megfigyeltetésével: hangfajták (szoprán, mezzo, alt) hangszínhallás fejlesztése; a hangszerek hangszínének megkülönböztetése és azonosítása a hangadás módja szerint; zenei együttesek (szimfonikus zenekar, fúvós együttes, vonózenekar, énekkar és zenekar együttes) megszólalása, a zenei analízis képessége a következő fogalmak használatával: azonosság (visszatérés), hasonlóság, variáció és különbözőség, a forma mozgásos és vizuális ábrázolása, kérdés-felelet; differenciált karakterek zenei ábrázolásának megfigyeltetése, ellentétpárok: szóló-tutti, forte-piano, egyszólamú-többszólamú; a dallam és kíséret különbözőségeinek megfigyelése.</p> <p>Fejlesztő hatás fokozása, tanult ismeret elmélyítése:</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> memóriafejlesztés, hangszín, hangerő.</p> <p><i>Matematika:</i> elemző képesség fejlesztése.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> tánc és szabad mozgás, improvizáció, dramatizált előadás.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> zenei élmények vizuális megjelenítése. Kreativitás, manuális készség fejlesztése</p>

	<ul style="list-style-type: none"> – rövid történetek zeneszerzőkről, híres előadóművészekről; – a dalok szövegének értelmezése, dramatizált előadás; vizuális megjelenítés (különböző technikák); – népi játékhangszerek készítése: dobok, sípok, húros hangszerek. 	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Kórusfajta, zenekartípus, azonosság (visszatérés), hasonlóság, variáció, különbözőség, zenei ellentétpár, szóló-tutti, forte-piano, egyszólamú-többszólamú, hangszercsaládok.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás – Zenehallgatás Hangverseny előkészítő és élményfeldolgozás Ökoprojekt		Órakeret 9+2+2óra
Előzetes tudás	Befogadói kompetenciák a korosztálynak és az átélt zenei élményeknek megfelelően. Ismeretek hangszerekről.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanult énekes anyaghoz kapcsolódó műzenei anyag vokális és hangszeres feldolgozásainak megismerése. Más, a korosztály számára befogadható zeneművek meghallgatása élményszerű előadásban. Műfaji és stílusbeli sokszínűség. Közös zenei élmények feldolgozása.		

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Zenei példák hallgatása és zenei tartalmak megfogalmazása az énekes, generatív tevékenységeihez és a befogadói kompetenciák fejlesztéséhez kapcsolódva:</p> <p>Természet ábrázolása a klasszikus zeneirodalomban.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Különböző zenei karakterek, ellentétpárok. – Énekhang: a gyermekkórus hangszíne, nőikar és férfikar, vegyeskar. – Kapcsolódás a zeneelméleti ismeretekhez (pl. metrum, ritmus), zenei szemelvények az azonosság, különbözőség, hasonlóság és a variáció meg tapasztalásához. <p>Zenés mese, gyermekopera, balett.</p> <ul style="list-style-type: none"> – A cselekmény és a zenei folyamatok összevetése. – A szereplők karakterének azonosítása, kifejezőeszközök felismerésével. – Feszültség és oldás megfigyeltetése zenei anyag felidézésével a szereplő felismertetése. 	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> memória fejlesztése a tanult szövegeken keresztül.</p> <p><i>Etika:</i> zeneművek erkölcsi tartalma, üzenete, viselkedési normák a zeneművekben.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> tánc és szabad mozgás, improvizáció, dramatizált előadás.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> zenei tartalmak vizuális megjelenítése.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Zenei téma, kíséret, kórusok típusai, zenés mese, gyermekopera, balett.

A fejlesztés várt eredményei a harmadik évfolyam végén	– A tanulók 20 dalt (15 népzenei és 5 műzenei szemelvény) el tudnak énekelni emlékezetből a-e” hangterjedelemben több versszakkal, csoportosan. A népdalokat csokorba szedve is éneklük. Csoportosan bátran és zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek a dalok élményekből kiinduló, szövegtartalmat kifejező megszólaltatásával. Képesek az új dalokat rövid előkészítést követően tanári segítséggel kézjéről vagy betűkottáról előbb szolmizálva, majd szöveggel megtanulni. Többszólamú éneklési készségük fejlődik (ritmus osztinató, kánon).
---	--

	<ul style="list-style-type: none"> – Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. Képesek ritmusvariációt, ritmussort alkotni. A $\frac{2}{4}$ és $\frac{4}{4}$-es metrumot helyesen hangsúlyozzák. – A tanult zenei elemeket (pl. metrum, ritmus, dallam, dinamikai jelzések) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta). Az ismert dalokat olvassák kézjelről, betűkottáról és csoportosan. A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmus gyakorlatot pontosan, folyamatosan szólaltatják meg csoportosan és egyénileg is. A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és hangjegyről szolmizálják. – Megkülönböztetik a tudatos zenehallgatást a háttérzenétől. Meg tudják nevezni a zeneművekben megszólaló ismert hangszertípusokat. Fejlődik formaérzékük, a formai építkezés jelenségeit (azonosság, hasonlóság, különbözőség, variáció) meg tudják fogalmazni. Fejlődik zenei memóriájuk és belső hallásuk. – Figyelmesen hallgatják az életkori sajátosságaiknak megfelelő zenei részleteket.
3. évfolyam minimum követelménye	<ul style="list-style-type: none"> – A tanulók 10 dalt (8 népzenei és 2 műzenei szemelvény) el tudnak énekelni emlékezetből a-e” hangterjedelemben több versszakkal, csoportosan. – Részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. Képesek ritmussort alkotni a tanult metrumú ütemekben. – A tanult zenei elemeket (pl. metrum, ritmus, dallam, dinamikai jelzések) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta). – Meg tudják nevezni a zeneművekben megszólaló ismert hangszertípusokat. – Figyelmesen hallgatják az életkori sajátosságaiknak megfelelő zenei részleteket.
Eltérő tanterv - elvárt eredmények	<p>A zenei kreativitás fejlődése.</p> <p>Aktív részvétel a ritmikai, dallami és mozgásos improvizációkban.</p> <p>Az örömteli zenélés képességének átélése.</p> <p>Növekvő játékbátorság a zenei folyamatok mozgásos ábrázolása terén.</p> <p>Ritmusok felismerése, írása-olvasása, pontos megszólaltatása.</p> <p>A ritmusérzék fejlődése, aktív részvétel a ritmikus játékokban, gyakorlatokban.</p> <p>A tanult kották felismerése, olvasása, dallamok éneklése kották segítségével.</p> <p>Az írásbeli feladatok pontos kivitelezése tanári segítségnyújtás mellett.</p> <p>Egyre nagyobb fokú önállóság a zenei írás-olvasás terén.</p> <p>A zenei hallás, a zenei memória, a muzikalitás fejlődése.</p> <p>A többször hallott hangok, hangzások felismerése.</p> <p>Dalok felismerése jellemző részleteik alapján.</p> <p>A tanult hangszerek, kórusok hangjának, hangzásának felismerése, többszöri meghallgatás után.</p> <p>Zenei részletek irányított figyelmű hallgatása.</p> <p>Aktív befogadás, érzelmi átélés.</p>
Minimum követelmény:	Az óra munkában való aktív részvétel.

4. évfolyam

A tematikai egységek áttekintő táblázata

Tematikai egység címe	Órakeret
Zenei reprodukció – Éneklés	40 óra
Zenei reprodukció – Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység	7 óra
Zenei reprodukció – Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek	8 óra
Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése	4 óra
Zenei befogadás – Zenehallgatás	9 óra
Ökoprojekt	2 óra
Hangverseny előkészítő és élményfeldolgozás	2 óra
A rendelkezésre álló 10% szabad órakeretből kettő a zenei reprodukció – Éneklés egységhez került.	
Összes óraszám:	72 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Éneklés	Órakeret 40 óra
Előzetes tudás	A tanult dalok pontos dallammal, ritmussal, szöveggel, megfelelő tempóban, tiszta intonációval, és szép hangon való éneklése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Dalkincs bővítése elsősorban hallás utáni, a könnyebb dalok megfelelő előkészítéssel jelrendszerről tanítással.</p> <p>A többszólamú éneklés fejlesztése.</p> <p>Az éneklés helyes szokásainak további alakítása (helyes légzés, helyes hangzóformálás, hangadószerv megóvása, a hangerő akaratlagos alkalmazása, szövegejtés, artikuláció, frazeálás), a hangterjedelem bővítése (a–e”).</p> <p>A dalok metrumára, ritmikájára és dallamára vonatkozó megfigyelések megfogalmazása.</p>	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Magyar népdalok megtanulása a már korábban elsajátított dalkészlet figyelembevételével.</p> <p>Műzenei példák többféle zenei stílusból válogatva (dalok és könnyen énekelhető témák hangszeres művekből, a zenehallgatási anyagból.</p> <p>Többszólamú éneklés többféle zenei stílusból válogatva: biciniumok, kánonok, quodlibetek, dalok ritmushangszer kísérettel (ajánlott: Kodály Zoltán, Kerényi György, Bárdos Lajos, Szőnyi Erzsébet)</p> <p>Népi gyermekjátékok: lakodalom, leánykérés, kézfogó, magyar népdalok: változatos téma és hangulat szerint válogatva, dalos kalendárium: betlehemes, farsang,</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szókincs bővítése, érthető szövegejtés, kifejező artikuláció.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> népdal és néptánc kapcsolata, népszokások dramatizált előadása.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> a népi tárgykultúra jellemző példáinak ismerete.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> mozgás, helyes légzés, testtartás.</p>

Gergely-járás, stb. Más népek dalainak éneklése magyar nyelven. A Himnusz éneklése csoportosan.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Rubato, parlando, tempo giusto és alkalmazkodó ritmus, váltakozó ütem, hangszerkíséret, dallamvonal.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Egyenletes mérő, tempótartás, tempóváltozás érzete. Metrumérzet, helyes hangsúlyozás. Irányított rögtönzés, a hang jellemzőinek tapasztalata.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A páros tagolódású zenei formaegységek érzete, kérdés-felelet improvizáció, a $\frac{4}{4}$ -es és $\frac{3}{4}$ -es metrum érzete és helyes hangsúlyozása,	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Tempó, ritmus, metrum: Tempó metrum ($\frac{3}{4}$, $\frac{4}{4}$) és ritmikai változások felismerése, reprodukciója és gyakorlása kreatív feladatokkal. Énekléssel megismert ritmusképletekhez kapcsolódó egy- és felelgetős többszólamú ritmus gyakorlat változatosabb mozgásokkal (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), ritmusnevekkel vagy más szótagokkal csoportosan és párban (ritmusvariáció, ritmusimitáció párban, ritmuslánc, hiányzó ritmusmotívumok pótlása).</p> <p>Dallam: Dinamikai változások gyakorlása kreatív gyakorlatokkal. Ritmuskíséret komponálása, ritmus osztinató, dallam két szólamra elosztva, tartott hangos/hangcsoportos kíséret, dudabasszus.</p> <p>Zenei formaalkotás egyszerű szerkezettel: Kérdés-felelet játékok dallami kiegészítés. Egyszerűbb, saját költésű, vagy népdalszerű dallam improvizációja.</p> <p>Belső hallás és zenei memória fejlesztése: Játékos memória gyakorlatok rögtönzött dallamfordulatokkal, hangzó és „néma” éneklés.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> mondatszerkezetek - kérdés és felelet.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> önkifejezés erősítése, néptánc.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> vizuális jelek és jelzések használata.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> mozgáskoordináció.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Ritmusvariáció, $\frac{3}{4}$ -es ütemmutató, osztinató, dudabasszus, orgonapont, zenei forma, nyitás és zárás, kérdés és felelet, zenei mondat, (forte, piano, crescendo, decrescendo), memória, „néma” éneklés.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	A tanult ritmikai és dallami elemek felismerése kézjelről, betűkottáról, és azok hangoztatása tanári segítséggel csoportosan.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A hallás utáni daltanulás és a fejlődő zenei készségek és megszerzett zenei ismeretek alapján a zenei notáció újabb elemeivel. A zene jelrendszerének olvasása kézjelről, betűkottáról.
---	---

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Zeneelméleti alapismeretek megszerzése az előkészítés – tudatosítás - gyakorlás/alkalmazás hármasságában. Ritmikai elemek, metrum: Ritmikai elemek: nyújtott és éles ritmus. Ütemmutató, ütemfajta: $\frac{3}{4}$. Dallami elemek: Belépő szolmizációs hangok:, alsó ti, fá, és ti. A pentaton, pentachord, hexachord és a hétfokú hangsor dallamfordulatai. Hangközök: Tiszta hangközök: oktáv, kvint, kvart, prím	<i>Matematika:</i> halmazok, számsorok. <i>Vizuális kultúra:</i> vizuális jelek és jelzések használata.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	A ritmusok neve és gyakorló neve, a dallami elemek szolmizációs neve, kézjele, betűjele, hármasság ütem, violinkulcs, <i>kereszt</i> és <i>b</i> mint előjegyzés.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése Ökoprojekt	Órakeret 4+2 óra
Előzetes tudás	Csendre való képesség, figyelem a zenehallgatásra, fejlődő hangszínhallás, többszólamú halláskészség és formaérzék. Alapismeretek hangszerekről, a zene befogadásának képessége a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A zenehallgatásra irányuló teljes figyelem képességének további fejlesztése. A tanulók zeneértővé nevelése a rendszeres zenehallgatás által. Hangszínhallás, a többszólamú halláskészség és a formaérzék fejlesztése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A teljes figyelem kialakításának fejlesztése: táncal és/vagy szabad mozgás improvizációval (egyéni, párban vagy csoportosan) - differenciált karakterű zeneművek vagy zenei részletek többszöri meghallgatásával (ismétlődő lejátszásával); a figyelem időtartamának növelése hosszabb énekes és zenehallgatási anyag segítségével; teljes zenei befogadás kiegészítve egy-egy zenei megfigyelésre koncentráló feladattal; zenei memória gyakorlatok. Zenei jelenségek megfigyeltetésével: hangfajták (szoprán, mezzo, alt) hangszínhallás fejlesztése; a hangszerek hangszíneinek megkülönböztetése és azonosítása a hangadás módja szerint; zenei együttesek (szimfonikus zenekar, fúvós együttes, vonózenekar, énekkar és zenekar együttes megszólalása, a zenei	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> memóriafejlesztés, hangszín, hangerő. <i>Matematika:</i> elemző képesség fejlesztése. <i>Dráma és tánc:</i> tánc és szabad mozgás, improvizáció, dramatizált előadás. <i>Vizuális kultúra:</i> zenei élmények vizuális megjelenítése.

<p>analízis képessége a következő fogalmak használatával: azonosság (visszatérés), hasonlóság, variáció és különbözőség, a forma mozgásos és vizuális ábrázolása, kérdés-felelet; differenciált karakterek zenei ábrázolásának megfigyeltetése, ellentétpárok: szóló-tutti, dúr és moll jelleg, forte-piano, egyszólamú-többzólamú; a dallam és kíséret különbözőségeinek megfigyelése.</p> <p>Fejlesztő hatás fokozása, tanult ismeret elmélyítése:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rövid történetek zeneszerzőkről, híres előadóművészekről; – a dalok szövegének értelmezése, dramatizált előadás; vizuális megjelenítés (különböző technikák); – népi játékhangszerek készítése: dobok, sípok, húros hangszerek. 	<p>Kreativitás, manuális készség fejlesztése</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Kórusfajta, zenekartípus, azonosság (visszatérés), hasonlóság, variáció, különbözőség, zenei ellentétpár, szóló-tutti, dúr és moll jelleg, forte-piano, egyszólamú-többzólamú, hangszercsaládok.</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás – Zenehallgatás Hangverseny előkészítő és élményfeldolgozás	Órakeret 9 + 2 óra
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Befogadói kompetenciák a korosztálynak és az átélt zenei élményeknek megfelelően. Ismeretek hangszerekről.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A tanult énekes anyaghoz kapcsolódó műzenei anyag vokális és hangszeres feldolgozásainak megismerése. Más, a korosztály számára befogadható zeneművek meghallgatása élményszerű előadásban. Műfaji és stílusbeli sokszínűség. Közös zenei élmények feldolgozása.</p>	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Zenei példák hallgatása és zenei tartalmak megfogalmazása az énekes, generatív tevékenységeihez és a befogadói kompetenciák fejlesztéséhez kapcsolódva:</p> <p>Természet ábrázolása a klasszikus zeneirodalomban.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Különböző zenei karakterek, ellentétpárok. – Énekhang: a gyermekkórus hangszíne, nőikar és férfikar, vegyeskar. – Kapcsolódás a zeneelméleti ismeretekhez (pl. metrum, ritmus), zenei szemelvények az azonosság, különbözőség, hasonlóság és a variáció megtapasztalásához. <p>Zenés mese, gyermekopera, daljáték, balett.</p> <ul style="list-style-type: none"> – A cselekmény és a zenei folyamatok összevetése. – A szereplők karakterének azonosítása, kifejezőeszközök felismerésével. – Feszültség és oldás megfigyeltetése zenei anyag felidézésével a szereplő felismertetése. 	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> memória fejlesztése a tanult szövegeken keresztül.</p> <p><i>Etika:</i> zeneművek erkölcsi tartalma, üzenete, viselkedési normák a zeneművekben.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> tánc és szabad mozgás, improvizáció, dramatizált előadás.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> zenei tartalmak vizuális megjelenítése.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Zenei téma, kíséret, kórusok típusai, zenés mese, gyermekopera, daljáték, balett.</p>

<p>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén</p>	<ul style="list-style-type: none"> -A tanulók 40 dalt (30 népzenei és 10 műzenei szemelvény) el tudnak énekelni emlékezetből a-e” hangterjedelemben több versszakkal, csoportosan. A népdalokat csokorba szedve is éneklük. Csoportosan bátran és zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek a dalok élményekből kiinduló, szövegtartalmat kifejező megszólaltatásával. Képesek az új dalokat rövid előkészítést követően tanári segítséggel kézjelről vagy betűkottáról előbb szolmizálva, majd szöveggel megtanulni. Többszólamú éneklési készségük fejlődik (ritmus osztinató, kánon). -Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. Képesek ritmusvariációt, ritmussort alkotni. A 3/4-es és 4/4-es metrumot helyesen hangsúlyozzák. -A tanult zenei elemeket (pl. metrum, ritmus, dallam, dinamikai jelzések) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta). Az ismert dalokat olvassák kézjelről, betűkottáról és csoportosan. A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmus gyakorlatot pontosan, folyamatosan szólaltatják meg csoportosan és egyénileg is. A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és hangjegyről szolmizálják. -Megkülönböztetik a tudatos zenehallgatást a háttérzenétől. Meg tudják nevezni a zeneművekben megszólaló ismert hangszertípusokat. Fejlődik formaérzékük, a formai építkezés jelenségeit (azonosság, hasonlóság, különbözőség, variáció) meg tudják fogalmazni. Fejlődik zenei memóriájuk és belső hallásuk. -Figyelmesen hallgatják az életkori sajátosságaiknak megfelelő zenei részleteket. A negyedik évfolyam végére olyan gyakorlati tapasztalatokat szereznek a zenehallgatásról, amelyre építve a zenei stílusérzék és zeneértés egyre árnyaltabbá válik.
<p>4. évfolyam minimum követelménye</p>	<ul style="list-style-type: none"> -A tanulók 20 dalt (15 népzenei és 5 műzenei szemelvény) el tudnak énekelni emlékezetből. -Részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. Képesek ritmussort alkotni a tanult metrumú ütemekben. -A tanult zenei elemeket (pl. metrum, ritmus, dallam, dinamikai jelzések) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta). -Meg tudják nevezni a zeneművekben megszólaló ismert hangszertípusokat. -Figyelmesen hallgatják az életkori sajátosságaiknak megfelelő zenei részleteket.
<p>Eltérő tanterv - elvárt eredmények</p>	<p>Az éneklési kedv és énekbátorság erősödése. Énekhang, éneklési kedv fejlődése, részvétel a különféle éneklési játékokban, gyakorlatokban. Ismeretek a tanult dalok kapcsán (tartalom, hangulat, szerkezet). Dalcsozor összeállítása, kedvenc dalok választása. Képesség a hallás utáni daltanulásra. Részvétel kánonéneklésben. Muzikalitás, zenei hallás fejlődése. A zenei kreativitás fejlődése. Aktív részvétel a ritmikai, dallami és mozgásos improvizációkban. Az örömteli zenélés képességének átélése.</p>

	<p>Növekvő játékbátorság a zenei folyamatok mozgásos ábrázolása terén. Ritmusok felismerése, írása-olvasása, pontos megszólaltatása. A ritmusérzék fejlődése, aktív részvétel a ritmikus játékokban, gyakorlatokban. A tanult kották felismerése, olvasása, dallamok éneklése kották segítségével. Az írásbeli feladatok pontos kivitelezése tanári segítségnyújtás mellett. Egyre nagyobb fokú önállóság a zenei írás-olvasás terén. A zenei hallás, a zenei memória, a muzikalitás fejlődése. A többször hallott hangok, hangzások felismerése. Dalok felismerése jellemző részleteik alapján. A tanult hangszerek, kórusok hangjának, hangzásának felismerése, többszöri meghallgatás után. Zenei részletek irányított figyelmű hallgatása. Aktív befogadás, érzelmi átélés.</p>
Minimum követelmény:	Az óra munkában való aktív részvétel.

Ajánlott zenehallgatási anyag

Az alábbi felsorolás ajánlásokat tartalmaz, és minimális követelményeket határoz meg. A zeneművek megadott listája a tanár egyéni választása szerint módosítható, a megadott művek azonos stílusú és műfajú művekkel kiválthatók. A megadott művek egy része olyan terjedelmű, hogy az ének-zene óra keretei között csak részletek meghallgatására van mód (pl. szimfóniatétel, daljáték, meseopera). A megfelelő részletek kiválasztásához a fejlesztési céloknál meghatározott tartalmak adnak iránymutatást.

- Benyomások zenéről: különböző zenei karakterek, azonosság, hasonlóság, különbözőség, variáció, vokális együttesek (a szólóhangtól a kórusig), hangszeres együttesek (szólóhangszertől a zenekarig), hangszeres virtuozitás.
- A tanult népdalok felvételei, népi hangszerek bemutatása felvételről (kapcsolódjon gyakorlati zenéléshez), táncrend a népzeneben, idegen népek zenéje.
- Népdalok feldolgozásai (ajánlott: Bartók Béla: Negyvennégy duó két hegedűre, BB 104 – részletek, Bartók Béla: Magyar népdalok ,BB 80b, valamint válogatás Kodály Zoltán: Magyar népzene sorozatból).
- Zenés mese, meseopera, gyermekopera, daljáték (ajánlott: Benjamin Britten: A kis kéményseprő [The Little Sweep], in: Csináljunk operát! [Let's Make an Opera] op. 45, Kodály Zoltán: Hány János) – DVD-felvételekről is.

Ajánlott művek különböző stíluskorszakokból válogatva:

- Régi magyar táncok (Kájoni és Vietoris kódex)
- Clément Jannequin: A madarak éneke (Les chant des oiseaux)
- Thomas Morley: Fyre, fyre
- Antonio Vivaldi: A négy évszak (Le Quattro Stagioni)
- Johann Sebastian Bach: Karácsonyi oratórium (Weihnachtoratorium), BWV 248,
- Johann Sebastian Bach: Mer hahn en neue Oberkeet (Parasztkantáta), BWV 212
- Leopold Mozart: G-dúr (Vadász) szimfónia
- Wolfgang Amadeus Mozart: A dúr szonáta, KV. 331. III. tétel Alla Turca
- Bedřich Smetana: Moldva (Vltava) in: Hazám (Má vlast)
- Johann Strauss: Kék Duna keringő, Radetzky-induló, Tere-fere polka
- Camille Saint-Saëns: Az állatok farsangja (Le carnaval des animaux)
- Dohnányi Ernő: Variációk egy gyermekdalra, op. 25
- Bartók: Negyvennégy duó két hegedűre, BB 104,
- Kodály Zoltán: Gyermek- és nőikarok
- Bartók Béla: Egynemű karok

5. évfolyam

Tematikai egység címe	Órakeret
Zenei reprodukció – Éneklés	16 óra
Zenei reprodukció – Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység	3 óra
Zenei reprodukció – Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek	4 óra
Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése	4 óra
Zenei befogadás – Zenehallgatás	8 óra
Ökoprojekt	1 óra
A rendelkezésre álló 10% szabad órakeretből egy óra a zenei reprodukció – Éneklés, egy óra a Zenei befogadás - Zenehallgatás egységhez került.	
Összes óraszám:	36 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Éneklés	Órakeret 16 óra
Előzetes tudás	Az alsó tagozatban megismert népzenei és műzenei szemelvények ismerete. Az éneklési és generatív készségek korosztálynak megfelelő szintje, és az átélt zenei élmények mennyiségének megfelelő befogadói kompetencia.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Éneklési készség fejlesztése a korábban elsajátított dalkincs ismétlésével és bővítésével az életkor adta hangyi lehetőségek figyelembe vételével (hangterjedelem: a-e”, törekvés a tiszta intonációra). Kifejező és stílusos éneklésre való törekvés kialakítása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Magyar népzene: válogatás régi rétegű és új stílusú népdalokból (5 magyar népdal éneklése). Gregorián zenei szemelvények (1). Magyar történelmi énekek: az 1848–49-es szabadságharc dalai (2). Nemzeti énekeink: Erkel Ferenc–Kölcsey Ferenc: Himnusz, Egressy Béni – Vörösmarty Mihály: Szózat éneklése fejből. Más népek dalai, a műzene tonális és funkciós zenei nyelvének megismerését segítve. Zongorakíséretes dalok: különböző zenei korokból. Többszólamúság: kánonok, könnyű reneszánsz (2). A dalanyag tiszta, kifejező, éneklése, kiscsoportos és egyéni	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> verbális kifejezőkészség fejlesztése. <i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> magyar történelmi énekek és a magyar történelem párhuzamai. <i>Etika:</i> mű (szöveg) értelmezése erkölcsi szempontok alapján. <i>Dráma és tánc:</i> Népdal-

előadásmódban, törekvés a stílusos éneklésre.		néptánc, hangszeres népzene, a tánc funkciója.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Régi és új stílusú népdal, gregorián ének, Himnusz, Szózat, kórusmű, társas ének.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Egy- és többszólamú ritmusgyakorlatok a tanult ritmuselemekkel és ritmus osztinató. Zenei kérdés-felelet alkotása ritmussal és dallammal.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Visszatérő forma, rögtönzés fejlesztése, dúr-moll dallami fordulatok.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Ritmus, metrum: Kreatív gyakorlatok változatos ritmusképletekkel, verssorok ritmizálása, osztinató. $\frac{3}{4}$ helyes hangsúlyozása, páros-páratlan metrumok váltakozásának megérettetése mozgásos gyakorlatokkal. Egyszerű, stilizált tánclépésekből lépéssor kombinálása régi korok zenéjéhez. Dallami improvizáció: Adott ritmus motívumra dallamvariációk pentachordokkal, dúdolással, szolmizálva. Zenei forma alkotás: Kérdés-felelet játékok funkciós környezetben, négy és nyolcütemes egységekben. Zenei forma alkotása visszatérő elemekkel (rondó). Változatos ritmusképletek használata. Dallami és harmóniai rögtönzés, a tanult zenei formák alkalmazásával.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Dúr, moll, visszatérő forma, rondó.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Az alsó tagozatban az énekléssel és a generatív tevékenységekkel megszerzett és egyre gazdagodó ritmikai, metrikai és dallami ismeretek. A tanult ritmikai és dallami elemek felismerése kézjelről, betűkottáról, hangjegyről és azok hangoztatása tanári segítséggel, csoportosan.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	További ritmikai, metrikai és dallami elemek elsajátításával a zenei reprodukció fejlesztése. Előkészítést követően rövid, az énekelt szemelvényeknél könnyebb olvasógyakorlatok reprodukciója a	

	felismerő kottaolvasás és a fejlődő belső hallás segítségével.
--	--

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Zeneelméleti ismeretek bővítése az előkészítés - tudatosítás - gyakorlás/alkalmazás hármasságában.</p> <p>Ritmikai elemek, metrum: triola, kis éles és kis nyújtott ritmus, tizenhatodok</p> <p>Dallami és harmóniaelemek: r' és m' hangok, dúr és moll hangsorok.</p> <p>Hangközök: kis és nagy szekund, kis és nagy terc.</p> <p>Zenei előadásra vonatkozó jelzések: tempójelzések és dinamikai jelek.</p> <p>Ütemfajták, ritmikai elemek megkülönböztetése és egyszerűbb ritmusgyakorlatok során reprodukálása.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> jelek és jelrendszerek ismerete.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> vizuális jelek és jelzések használata.</p> <p><i>Matematika:</i> számsorok, törtek.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	triola, kis éles és kis nyújtott ritmus, dúr és moll hangsor, abszolút hangnevek (pontosítva), violinkulcs, allegro, andante, pianissimo.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése Ökoprojekt	Órakeret 4+1 óra
Előzetes tudás	Figyelem a zenehallgatásra, fejlett hangszínhallás, valamint fejlődő formaérzék. Ismeretek hangszerekről.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A zenehallgatásra kiválasztott művek értő befogadása a befogadói kompetenciák fejlesztéséhez kapcsolódó tevékenységeken keresztül, az énekléssel és a generatív tevékenységekkel fejlesztett differenciált hallási készség és zenei memória által.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Korábbi tevékenységek folytatása, elmélyítése.</p> <p>Hangszínhallás és többszólamú hallás készség fejlesztése: énekes hangfajok ismerete (szoprán, mezzo, alt, tenor, bariton, basszus).</p> <p>Formaérzék fejlesztése: visszatéréses kéttagú forma, rondó forma.</p> <p>A zeneirodalmi példák befogadását segítő kiegészítő ismeretek: a zenei befogadást segítő legszükségesebb elméleti ismeretek, lexikális adatok (népzenéhez kapcsolódva, pl. népszokások, néphagyomány, a szöveg jelentése; a komolyzene befogadásához kapcsolódva, pl. zenetörténeti ismeretek, zeneszerzői életrajz megfelelő részei, a megismert zeneművek műfaja és formája).</p> <p>A hangszerek megkülönböztetése és azonosítása a következő szempontok szerint: dallamhangszer, ritmushangszer, műzenei és népi hangszer (duda, tekerő, cimbalom, citera). Szemléltetéssel a különböző zenei formák felismerése.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértés, értelmezés.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> táncjátékok a nép- és műzenében.</p>

Tájékozottság a szemelvények történeti korával, a zeneszerző életével, a művek műfajával és formájával kapcsolatban.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hangköz, formai egység (dallamfordulat, dalforma, rondó forma).

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás – Zenehallgatás	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Egyes tanult zenei műfajokat, formákat, hangszercsoportokat felismerik. Ezeket a zenei folyamatokat figyelemmel tudják kísérni és zenei kifejezésekkel is meg tudják nevezni.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A népzene tárházából és a megjelölt korok zeneműveiből válogatva a tanulók érdeklődését erősítve törekvés a zeneirodalom remekműveinek megismertetésére. Hangverseny-látogatásra nevelés.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Az énekes anyaghoz kapcsolódó eredeti népzenei felvételek meghallgatása, ezek művészi szintű adaptációi mai autentikus előadóktól.</p> <p>Más népek zenéje, világzenei feldolgozások nemzetiségeink zenei hagyományainak megismerése.</p> <p>Reneszánsz kórusdalok, barokk szemelvények.</p> <p>Zeneirodalmi szemelvények a zeneirodalom széles spektrumából válogatva:</p> <p>vokális művek, hangszeres művek – rondóforma, hangszeres művek – versenymű, daljáték/operarészletek.</p> <p>A zeneirodalom gazdagságának, műfaji sokszínűségének megismerése.</p> <p>A művek megismerésén, elemzésén keresztül a kultúrabefogadás szándékának erősítése (pl. hangverseny-látogatás motivációs szerepének felhasználásával).</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> magyar történelmi énekek, irodalmi párhuzamok.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> történelmi korok, korstílusok.</p> <p><i>Etika:</i> zeneművek erkölcsi tartalma, üzenete, viselkedési normák.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> Reneszánsz táncok, táncformák, zenés játék.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> művészettörténeti stíluskorszakok.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Gregorián ének, reneszánsz tánc, madrigál, dal, daljáték, menüett, szvit, concerto.

A fejlesztés várt eredményei az 5. évfolyam végén	<ul style="list-style-type: none"> – Az énekes anyagból 10 dalt (5 magyar népdal, 1 gregorián ének, 2 katonadal 1848–49-ből, 2 kánon) és zenei szemelvényt emlékezetből énekelnek stílusosan és kifejezően csoportban és egyénileg is. Törekvés a többszólamú éneklésre. – A generatív készségfejlesztés eredményeként továbbfejlődött érzetük, metrum-, ritmus-, formaérzékük és dallami készségük. – A tanult zenei elemeket felismerik. Előkészítés után a tanult zenei anyagnál könnyebb gyakorló feladatokat szolmizálva olvasnak. – Képesek egy-egy zenemű tartalmát közvetítő kifejezőeszközöket, megoldásokat felismerni és megnevezni. (tempó, karakter, dallam,
--	---

	<p>hangszín, dinamika, formai megoldások).</p> <p>– A többször meghallgatott zeneműveket felismerik hallás után. A zenehallgatásra ajánlott, többféle stílusból, zenei korszakból kiválasztott zeneművek egy részét (min. 5 alkotás) megismerték.</p>
5. évfolyam minimum követelménye	<p>– Az énekes anyagból 6 dalt (3 magyar népdal, 1 gregorián ének, 1 katonadal 1848–49-ből, 1 kánon) és zenei szemelvényt emlékezetből énekelnek.</p> <p>– A tanult zenei elemeket felismerik.</p> <p>– Képesek egy-egy zenemű tartalmát közvetítő kifejezőeszközöket, megoldásokat felismerni és egy-kettőt megnevezni.</p> <p>– A többször meghallgatott zeneműveket felismerik hallás után.</p>
Eltérő tanterv - elvárt eredmények	<p>A kulturált, esztétikus közös és egyéni éneklés megőrzése.</p> <p>Az éneklési kedv és énekbátorság szinten maradása.</p> <p>Új ismeretek szerzése a tanult dalok kapcsán (tartalom, hangulat, szerkezet).</p> <p>Dalcsokor összeállítása, kedvenc dalok választása.</p> <p>Képesség hallás utáni daltanulásra, esetenként kottából történő daltanulással kiegészítve.</p> <p>Kánonéneklés tanári segítséggel.</p> <p>A zenei kreativitás, zenei fantázia fejlődése.</p> <p>Törekvés a zene belső lényegének megértésére.</p> <p>Ritmikai-dallami ismereteik bővülése, megszilárdulása.</p> <p>Fokozott önállóság a különféle kották használatában.</p> <p>A zenei hallás, a zenei memória, a zenei figyelem, a belső hallás, a muzikalitás fejlődése.</p> <p>Részvétel a tanult népdalok elemzésében.</p> <p>Képesség ismeretek összekapcsolására az ének-zenei, valamint az irodalmi, történelmi, földrajzi tanulmányok egy-egy témakörében.</p> <p>A többször hallott hangok, hangzások felismerése.</p> <p>A meghallgatott hangszerek, kórusok hangjának, hangzásának felismerése.</p> <p>Zenei részletek irányított figyelmű hallgatása.</p> <p>Ismeretek szerzése zenetörténelmi korokról, zenei műfajokról, zeneszerzők életéről, munkásságáról.</p> <p>Nyitottság a zenei élmények befogadására.</p>
Minimum követelmény:	Az óra munkában való aktív részvétel.

Ajánlott zenehallgatási anyag

Magyar népzene.

Gregorián énekek a magyar és európai gregorián hagyomány alapján.

Henry Purcell: Artúr király

Johann Sebastian Bach: János passió

Georg Friedrich Händel: Tűzijáték szvit

Georges Bizet: Carmen – „Az utcagyerekek kórusa”

6. évfolyam

Tematikai egység címe	Órakeret
Zenei reprodukció – Éneklés	16 óra
Zenei reprodukció – Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység	4 óra
Zenei reprodukció – Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek	4 óra
Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése	4 óra
Zenei befogadás – Zenehallgatás	7 óra
Ökoprojekt	1 óra
A rendelkezésre álló 10% szabad órakeretből egy óra a zenei reprodukció – Éneklés, egy óra a Zenei befogadás - Zenehallgatás egységhez került.	
Összes óraszám:	36 óra

A rendelkezésre álló 10% szabadon felhasználható a tematikai egységek között.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Éneklés	Órakeret 16 óra
Előzetes tudás	Az alsó tagozatban megismert népzenei és műzenei szemelvények ismerete. Az éneklési és generatív készségek korosztálynak megfelelő szintje, és az átélt zenei élmények mennyiségének megfelelő befogadói kompetencia.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Éneklési készség fejlesztése a korábban elsajátított dalkincs ismétlésével és bővítésével az életkor adta hangyi lehetőségek figyelembe vételével (hangterjedelem: a-e”, törekvés a tiszta intonációra). Kifejező és stílusos éneklésre való törekvés kialakítása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Magyar népzene: válogatás régi rétegű és új stílusú népdalokból (10 magyar népdal éneklése). Magyar történelmi énekek: históriás énekek, kuruc kori dalok, az 1848–49-es szabadságharc dalai. Más népek dalai, a műzene tonális és funkciós zenei nyelvének megismerését segítve. Zongorakíséretes dalok: bécsi klasszikus és más zenei stílusból. Többszólamúság: kánonok. A dalanyag tiszta, kifejező, éneklése, kiscsoportos és egyéni	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> verbális kifejezőkészség fejlesztése. <i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> magyar történelmi énekek és a magyar történelem párhuzamai. <i>Etika:</i> mű (szöveg)

előadásmódban, törekvés a stílusos éneklésre.	értelmezése erkölcsi szempontok alapján. <i>Dráma és tánc:</i> Népdal-néptánc, hangszeres népzene, a tánc funkciója.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Régi és új stílusú népdal, históriás ének, kuruc kori dal, kórusmű.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Egy- és többszólamú ritmusgyakorlatok a tanult ritmuselemekkel és ritmus osztinató.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Visszatérő forma és variáció alkotásának fejlesztése. A rögtönzés fejlesztése a következő zenei ismeretek felhasználásával: $\frac{6}{8}$ -os metrum, felütés, dúr-moll dallami fordulatok, tercpárhuzam.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Ritmus, metrum: Kreatív gyakorlatok változatos ritmusképletekkel, verssorok ritmizálása, osztinató. $\frac{6}{8}$, $\frac{3}{4}$ helyes hangsúlyozása, páros-páratlan metrumok változásának megéreztetése mozgásos gyakorlatokkal. Egyszerű, stilizált tánclépésekből lépéssor kombinálása régi korok zenéjéhez. Dallami improvizáció: Adott ritmus motívumra dallamvariációk pentachordokkal, dúdolással, szolmizálva. Tercpárhuzamok szerkesztése Zenei forma alkotás: Zenei forma alkotása visszatérő elemekkel (rondó, variáció). Változatos ritmusképletek használata. Dallami és harmóniai rögtönzés, a tanult zenei formák alkalmazásával.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> mondatszerkezetek: kérdés és felelet, versek ritmusa, szótagszáma, verssorok ritmizálása. <i>Matematika:</i> absztrakt gondolkodás fejlesztése. <i>Vizuális kultúra:</i> önkifejezés, érzelmek kifejezése többféle eszközzel. <i>Dráma és tánc:</i> stilizált tánclépések.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hatnyolcad, dúr, moll, tercmenet, zenei periódus, visszatérő forma, rondó, dallami variáció, szekvencia.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	A tanult ritmikai és dallami elemek felismerése kézjelről, betűkottáról, hangjegyről és azok hangoztatása tanári segítséggel, csoportosan.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	További ritmikai, metrikai és dallami elemek elsajátításával a zenei reprodukció fejlesztése. Előkészítést követően rövid, az énekelt szemelvényeknél könnyebb olvasógyakorlatok reprodukciója a felismerő kottaolvasás és a fejlődő belső hallás segítségével.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Zeneelméleti ismeretek bővítése az előkészítés – tudatosítás – gyakorlás/alkalmazás hármasságában.</p> <p>Ritmikai elemek, metrum: új ütemfajták: $\frac{6}{8}$, $\frac{3}{8}$, felütés, csonka ütem, triola.</p> <p>Dallami és harmóniaelemek: fi, szi, dúr és moll hangsorok.</p> <p>Hangközök: kis és nagy szekund, kis és nagy terc.</p> <p>Zenei előadásra vonatkozó jelzések: tempójelzések és dinamikai jelek.</p> <p>Ütemfajták, felütés, ritmikai elemek megkülönböztetése és egyszerűbb ritmusgyakorlatok során reprodukálása.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> jelek és jelrendszerek ismerete.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> vizuális jelek és jelzések használata.</p> <p><i>Matematika:</i> számsorok, törtek.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	$\frac{6}{8}$, $\frac{3}{8}$, felütés, csonka ütem, triola, dúr és moll hangsor, vezetőhang, kis és nagy szekund, kis és nagy terc, basszuskulcs, allegro, andante, mezzoforte, pianissimo.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése Ökoprojekt	Órakeret 4+1 óra
Előzetes tudás	Figyelem a zenehallgatásra, fejlett hangszínhallás, valamint fejlődő formaérzék. Ismeretek hangszerekről.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A zenehallgatásra kiválasztott művek értő befogadása a befogadói kompetenciák fejlesztéséhez kapcsolódó tevékenységeken keresztül, az énekléssel és a generatív tevékenységekkel fejlesztett differenciált hallási készség és zenei memória által.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Korábbi tevékenységek folytatása, elmélyítése.</p> <p>Hangszínhallás és többszólamú hallás készség fejlesztése: énekes hangfajok ismerete (szoprán, mezzo, alt, tenor, bariton, basszus),</p> <p>Formaérzék fejlesztése: visszatéréses kéttagú forma, triós forma, rondó forma, variációs forma.</p> <p>A zeneirodalmi példák befogadását segítő kiegészítő ismeretek: a zenei befogadást segítő legszükségesebb elméleti ismeretek, lexikális adatok (népzenehez kapcsolódva, pl. népszokások, néphagyomány, a szöveg jelentése; a komolyzene befogadásához kapcsolódva, pl. zenetörténeti ismeretek, zeneszerzői életrajz megfelelő részei, a megismert zeneművek műfaja és formája).</p> <p>A hangszerek megkülönböztetése és azonosítása a következő szempontok szerint: dallamhangszer, ritmushangszer, műzenei és népi hangszer.</p> <p>Szemléltetéssel a különböző zenei formák felismerése.</p> <p>Tájékozottság a szemelvények történeti korával, a zeneszerző életével, a művek műfajával és formájával kapcsolatban.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértés, értelmezés.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> táncjátékok a nép- és műzenében.</p>

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hangköz, formai egység (dallamfordulat, dalforma, variációs forma, triós forma és rondó forma).
------------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás – Zenehallgatás	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Egyes tanult zenei műfajokat, formákat, hangszercsoportokat felismerik. Ezeket a zenei folyamatokat figyelemmel tudják kísérni és zenei kifejezésekkel is meg tudják nevezni.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A népzene tárházából és a megjelölt korok zeneműveiből válogatva a tanulók érdeklődését erősítve törekvés a zeneirodalom remekműveinek megismertetésére. Hangverseny-látogatásra nevelés.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Az énekes anyaghoz kapcsolódó eredeti népzenei felvételek meghallgatása, ezek művészi szintű adaptációi mai autentikus előadóktól.</p> <p>Más népek zenéje.</p> <p>Zeneirodalmi szemelvények a stílusérzék fejlesztéséhez – a bécsi klasszika zeneirodalmából.</p> <p>Zeneirodalmi szemelvények a zeneirodalom széles spektrumából válogatva:</p> <p>vokális művek, hangszeres művek – szerenád, divertimento, szimfónia tétel (triós forma, rondó forma), hangszeres művek (variáció, versenymű), daljáték/operarészletek.</p> <p>A zeneirodalom gazdagságának, műfaji sokszínűségének megismerése.</p> <p>A művek megismerésén, elemzésén keresztül a kultúrabefogadás szándékának erősítése (pl. hangverseny-látogatás motivációs szerepének felhasználásával).</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> magyar történelmi énekek, irodalmi párhuzamok.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> történelmi korok, korstílusok.</p> <p><i>Etika:</i> zeneművek erkölcsi tartalma, üzenete, viselkedési normák.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> Zenés játék, opera cselekménye.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Dal, daljáték, opera, szerenád, divertimento, versenymű, szimfónia.

A fejlesztés várt eredményei a 6. évfolyam végén	<ul style="list-style-type: none"> – Az énekes anyagból 10 dalt (5 magyar népdal, 3 történelmi ének, 2 műdal) és zenei szemelvényt emlékezetből énekelnek stílusosan és kifejezően csoportban és egyénileg is. Törekvés a többszólamú éneklésre. – A generatív készségfejlesztés eredményeként továbbfejlődött érzetük, metrum-, ritmus-, formaérzékük és dallami készségük. – A tanult zenei elemeket felismerik. Előkészítés után a tanult zenei anyagnál könnyebb gyakorló feladatokat szolmizálva olvasnak. – Képesek egy-egy zenemű tartalmát közvetítő kifejezőeszközöket, megoldásokat felismerni és megnevezni. (tempó, karakter, dallam, hangszín, dinamika, formai megoldások). – A többször meghallgatott zeneműveket felismerik hallás után. A zenehallgatásra ajánlott, többféle stíusból, zenei korszakból
---	---

	kiválasztott zeneművek egy részét (min. 10 alkotás) megismerték.
6. évfolyam minimum követelménye	<ul style="list-style-type: none"> – Az énekes anyagból 10 dalt (5 magyar népdal, 3 történeti ének, 2 műdal) és zenei szemelvényt emlékezetből énekelnek. – A tanult zenei elemeket felismerik. – Képesek egy-egy zenemű tartalmát közvetítő kifejezőeszközöket, megoldásokat felismerni és egy-kettőt megnevezni. – A többször meghallgatott zeneműveket felismerik hallás után.
Eltérő tanterv - elvárt eredmények	<p>A kulturált, esztétikus közös és egyéni éneklés megőrzése.</p> <p>Az éneklési kedv és énekbátorság szinten maradása.</p> <p>Új ismeretek szerzése a tanult dalok kapcsán (tartalom, hangulat, szerkezet).</p> <p>Dalcsokor összeállítása, kedvenc dalok választása.</p> <p>Képesség hallás utáni daltanulásra, esetenként kottából történő daltanulással kiegészítve.</p> <p>Kánonéneklés tanári segítséggel.</p> <p>A zenei kreativitás, zenei fantázia fejlődése.</p> <p>Törekvés a zene belső lényegének megértésére.</p> <p>Ritmikai-dallami ismereteik bővülése, megszilárdulása.</p> <p>Fokozott önállóság a különféle kották használatában.</p> <p>A zenei hallás, a zenei memória, a zenei figyelem, a belső hallás, a muzikalitás fejlődése.</p> <p>Részvétel a tanult népdalok elemzésében.</p> <p>Képesség ismeretek összekapcsolására az ének-zenei, valamint az irodalmi, történelmi, földrajzi tanulmányok egy-egy témakörében.</p> <p>A többször hallott hangok, hangzások felismerése.</p> <p>A meghallgatott hangszerek, kórusok hangjának, hangzásának felismerése.</p> <p>Zenei részletek irányított figyelmű hallgatása.</p> <p>Ismeretek szerzése zenetörténeti korokról, zenei műfajokról, zeneszerzők életéről, munkásságáról.</p> <p>Nyitottság a zenei élmények befogadására.</p>
Minimum követelmény:	Az óra munkában való aktív részvétel.

Ajánlott zenehallgatási anyag

Magyar népzene, más európai népek zenéje.

Joseph Haydn szimfóniái közül: G-dúr, „Üstdobütés” szimfónia

Wolfgang Amadeus Mozart: Egy kis éji zene (Eine kleine Nachtmusik), K. 525

Wolfgang Amadeus Mozart: A varázsfuvola (Die Zauberflöte), K. 620 – részletek

Ludwig van Beethoven: D-dúr hegedűverseny, op. 61 IV. tétel

Ludwig van Beethoven: IX. szimfónia IV. tétel – Örömóda

7. évfolyam

Tematikai egység címe	Órakeret
Zenei reprodukció – Éneklés	13 óra
Zenei reprodukció – Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység	4 óra
Zenei reprodukció – Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek	4 óra
Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése	4 óra
Zenei befogadás – Zenehallgatás	10 óra
Ökoprojekt	1 óra
<i>A rendelkezésre álló 10% szabad órakeretből két óra a zenei reprodukció – Éneklés egységhez került.</i>	
Összes óraszám:	36 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Éneklés	Órakeret 13 óra
Előzetes tudás	Biztos éneklési készség, kifejező és stílusos előadás csoportosan.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A dalkincs ismétlése és folyamatos bővítése: többféle zenetörténeti stílusból válogatott szemelvény, magyar népdalok, más népek dalai. Az énekhang további képzése, figyelve a tanulók egyéni vokális fejlődésére (mutálás).	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Magyar népzene az életkornak megfelelő csoportokból válogatva. Más népek dalai. Zongorakíséretes dalok. Többszólamúság. A zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó énekes anyag: dal- és témarészletek a romantika korából. A fenti zenei példák éneklése közben az életkori sajátosságoknak megfelelő tiszta intonáció és helyes hangképzés, továbbá stílusos, kifejező éneklésre törekvés.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> verbális kifejezőkészség fejlesztése. <i>Idegen nyelvek:</i> más népek dalai.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Verbunkos dal, romantikus dal.

Tematikai egység/	Zenei reprodukció – Generatív (önállóan és/vagy	Órakeret
-------------------	---	----------

Fejlesztési cél	csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység	4 óra
Előzetes tudás	Ritmus- és dallamvariálási készség, fejlődő formaérzék,.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A kialakított készségek továbbfejlesztése. Generatív képességfejlesztés komponálással, rögtönzött folytatással.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Különböző metrikájú, egyszerű ritmusgyakorlatok alkotása és reprodukálása.</p> <p>Ritmus, metrum: különböző táncok metrikai és ritmikai jellemzőinek megfigyelése, reprodukciója</p> <p>ritmusimprovizáció, szinkópálás.</p> <p>Dallam: hétfokú hangsorok.</p> <p>Komponálás és rögtönzés összekapcsolása: egyszerű dallam alkotása megadott paraméterekkel (hangkészlet, metrum, ritmikai elemek, szekvencia), rögtönzött folytatás (pl. kérdés és felelet rögtönzés).</p>	<p><i>Matematika:</i> absztrakt gondolkodás fejlesztése.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> önkifejezés, érzelmek kifejezése többféle eszközzel.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Ritmusvariációk, augmentáció, diminúció.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Ritmikai, metrikai és dallami alapkészségek: a tanult ritmikai és dallami elemek felismerése kottaképről és azok alkalmazásának és újraalkotásának képessége a különböző generatív tevékenységek során. Könnyű olvasógyakorlatok énekes reprodukciójának képessége.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	További ritmikai, metrikai és dallami elemek elsajátításával a zenei reprodukció fejlesztése. Előkészítést követően rövid, az énekelt zenei anyagnál könnyebb olvasógyakorlatok reprodukciójával a belső hallás fejlesztése. Felismerő kottaolvasási képesség fejlesztése egy-egy meghallgatott zenemű kottaképének követése alapján.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Zeneelméleti ismeretek bővítése az előkészítés – tudatosítás – gyakorlás/alkalmazás hármasságában:</p> <p>a változó ütemmutató felismerése, fejlődés a felismerő kottaolvasás terjedelmében és sebességében.</p> <p>Ritmikai elemek, metrum: új ütemfajták:</p> <p>Dallami és harmóniaelemek: harmóniai változások megfigyelése.</p> <p>Hangközök:</p>	<i>Matematika:</i> törtek.

kis és nagy szext, kis és nagy szeptim (megismerés szintjén).	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Kis és nagy szext, kis és nagy szeptim.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése Ökoprojekt	Órakeret 4+1 óra
Előzetes tudás	A megszerzett éneklési és generatív készségek szintjével, valamint az átélt zenei élmények mennyiségével arányos befogadói kompetencia.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Összetettebb, hosszabb, fokozott koncentrációt igénylő zenei anyag befogadásához szükséges kompetenciák fejlesztése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p><i>A zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó zenei tapasztalatok</i> Klasszikus szonáta forma megfigyelése. Nemzeti jelleg a romantika zenéjében, a kelet-európai népek népzeneje. A népdalfeldolgozás módjai Bartók és Kodály művészetében. Műzene és népzene megkülönböztetése hangszerek megfigyelésével. A zeneirodalmi példák befogadását segítő kiegészítő ismeretek: Alapvető ismeretek, a mű keletkezésének körülményeiről, zeneművek történeti koráról, a zeneszerzők életéről, a művek műfajáról és formájáról. Ismerkedés a partitúrával (a zenehallgatást segítő egyszerűsített kottakép). Más műveltségi területekhez tartozó kapcsolódások felfedeztetése, bemutatása, az önálló ismeretszerző tevékenységre való ösztönzés, önálló gyűjtések, kutatások (zenei példa és ismeretanyag). Összefüggések bemutatása a zenei stíluskorszakok és történelmi események között, önálló gyűjtőmunka segítségével.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> nemzeti romantika, romantikus vers, szövegelemzés.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> zeneirodalmi alkotások történelmi kapcsolata.</p> <p><i>Etika:</i> műalkotások erkölcsi üzenete.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> művészettörténeti stíluskorszakok és stílusirányzatok.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Műzene, népzenei feldolgozás, romantikus zene.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás – Zenehallgatás	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	A zenemű gondolati tartalmát közvetítő kifejezőeszközök átélésének és értelmezésének képessége. A korábban tanult jellegzetes zeneművek részleteinek felismerése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A befogadói kompetencia erősítése az ismeretek kronológiai rendszerezésével. Zenehallgatóvá nevelés.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Az énekes anyaghoz kapcsolódó szemelvények meghallgatása, zeneirodalmi szemelvények a zeneirodalom széles spektrumából válogatva:</p> <p>a romantika zenéje: romantikus dal, operarészlet, zongoradarabok, programzene, szimfonikus költemény.</p> <p>A zeneirodalom gazdagságának, műfaji sokszínűségének megismerése.</p> <p>A meghallgatott szemelvények felismerése.</p> <p>A művek megismerésén, elemzésén keresztül a kultúrabefogadás szándékának erősítése (hangverseny-látogatás motivációs szerepének felhasználásával).</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> romantikus költészet, szövegelemzés.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> zeneirodalmi alkotások történelmi kapcsolata.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> művészettörténeti stíluskorszakok és stílusirányzatok ismerete.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Szimfonikus költemény, kamarazene.</p>

<p>A fejlesztés várt eredményei a 7. évfolyam végén</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Az énekes anyagból 15 dalt (8 magyar dal: népdal, népies dal, népies műdal; 4 műdal; 1 többszólamú ének; 2 zenemű főtémája) és zenei szemelvényt emlékeztetből énekelnek kifejezően csoportban. – A generatív készségfejlesztés eredményeként továbbfejlődött a ritmusérzékük, dallami készségeik, többszólamú és harmonikus hallásuk, formaérzékük. – Az új zenei elemeket felismerik kottaképről. Előkészítést követően a megismert zenei anyagnál könnyebb gyakorló feladatokat szolmizálva olvassák. – Képesek egy-egy zenemű adekvát befogadására annak adott funkciójához, stílusához, műfajához mérten. – A zenehallgatásra ajánlott, stílusból, zenei korszakból kiválasztott zeneműveket (min. 10 alkotás) megismerték, a halott műveket jellemző részleteik alapján felismerik.
<p>7. évfolyam minimum követelménye</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Az énekes anyagból 8 dalt (4 magyar dal: népdal, népies dal, népies műdal; 2 műdal; 1 többszólamú ének; 1 zenemű főtémája) és zenei szemelvényt énekelnek emlékeztetből. – A tanult zenei elemeket felismerik. – Képesek egy-egy zenemű tartalmát közvetítő kifejezőeszközöket, megoldásokat felismerni és egy-kettőt megnevezni. – A többször meghallgatott zeneműveket felismerik hallás után.
<p>Eltérő tanterv - elvárt eredmények</p>	<p>A kulturált, esztétikus közös és egyéni éneklés megőrzése.</p> <p>Az éneklési kedv és énekbátorság szinten maradása.</p> <p>Ismeretek szerzése a tanult dalok kapcsán (tartalom, hangulat, szerkezet).</p> <p>Dalcsokor összeállítása, kedvenc dalok választása.</p> <p>Hallás utáni daltanulás, esetenként kottából történő daltanulással kiegészítve.</p> <p>Kánonéneklés tanári segítséggel.</p> <p>A zenei kreativitás, zenei fantázia fejlődése.</p> <p>Aktív részvétel a rögtönzéses játékokban, gyakorlatokban.</p>

	<p>Törekvés a zene belső lényegének megértésére. Önállóságra törekvés a ritmusértékek használata és lejegyzése terén. Biztonságos tájékozódás a vonalrendszerben, dallamok írása, olvasása, másolása fokozott önállósággal. Népdalok elemzése, jelölése. A többször hallgatott zenei részletek felismerése, elemzése. A szülőföld zenéjének ismerete, érdeklődés a szülőföld, a lakóhely zenei értékei iránt. Ismerkedés korunk zenei irányzataival (jazz, populáris és alkalmazott zenék). Képesség a zenei élmény átélésére. Érzelmek, hangulatok megfigyelése, azok kifejezése különféle formákban. Az esztétikai érzék, a zenei ízlés fejlődése. Képesség kapcsolatok találására a meghallgatott zenei példák, valamint tanulmányaik, olvasmányaik, filmélményeik között.</p>
Minimum követelmény:	Az óra munkában való aktív részvétel.

Ajánlott zenehallgatási anyag

Európán kívüli kultúrák népzeneje
Franz Schubert: Die Schöne Müllerin – dalciklus
Erkel Ferenc: Hunyadi László – részletek
Liszt Ferenc: Les Preludes
Kodály Zoltán: Székelyfonó – Görög Ilona balladája

8. évfolyam

Tematikai egység címe	Órakeret
Zenei reprodukció – Éneklés	13 óra
Zenei reprodukció – Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység	4 óra
Zenei reprodukció – Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek	4 óra
Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése	4 óra
Zenei befogadás – Zenehallgatás	10 óra
Ökoprojekt	1 óra
<i>A rendelkezésre álló 10% szabad órakeretből két óra a zenei reprodukció – Éneklés egységhez került.</i>	
Összes óraszám:	36 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Éneklés	Órakeret 13 óra
Előzetes tudás	Biztos éneklési készség, kifejező és stílusos előadás csoportosan.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A dalkincs ismétlése és folyamatos bővítése: többféle zenetörténeti stílusból válogatott szemelvény, magyar népdalok, más népek dalai, kiegészítve a magyar populáris zene műfajaiból válogatott néhány példával. Az énekhang további képzése, figyelve a tanulók egyéni vokális fejlődésére (mutálás).	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Magyar népzene az életkornak megfelelő csoportokból válogatva. Zongorakíséretes dalok, népdalok 20. századi vagy mai feldolgozásai. Többszólamúság. Példák a populáris zenéből. A zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó énekes anyag: dal- és témarészletek. A fenti zenei példák éneklése közben az életkori sajátosságoknak megfelelő tiszta intonáció és helyes hangképzés (szükség esetén egyénre szabott kezdőhangról), továbbá stílusos, kifejező éneklésre törekvés.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> verbális kifejezőkészség fejlesztése, versmegzenésítések irodalmi alapja.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Társadal, verbunkos dal, keserves, romantikus dal, táncnóta.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Ritmus- és dallamvariálási készség, fejlődő formaérzék.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A kialakított készségek továbbfejlesztése. Generatív képességfejlesztés komponálással, rögtönzött folytatással.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Különböző metrikájú, egyszerű ritmusgyakorlatok alkotása és reprodukálása.</p> <p>Ritmus, metrum: különböző táncok metrikai és ritmikai jellemzőinek megfigyelése, reprodukciója ritmusimprovizáció, szinkópálás.</p> <p>Dallam: hétfokú hangsorok blues skála megismertetése.</p> <p>Komponálás és rögtönzés összekapcsolása: egyszerű dallam alkotása megadott paraméterekkel (hangkészlet, metrum, ritmikai elemek, szekvencia), rögtönzött folytatás (pl. kérdés és felelet rögtönzés).</p>	<p><i>Matematika:</i> absztrakt gondolkodás fejlesztése.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> önkifejezés, érzelmek kifejezése többféle eszközzel.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Ritmusvariációk, augmentáció, diminúció.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Ritmikai, metrikai és dallami alapkészségek: a tanult ritmikai és dallami elemek felismerése kottaképről és azok alkalmazásának és újraalkotásának képessége a különböző generatív tevékenységek során. Könnyű olvasógyakorlatok énekes reprodukciójának képessége.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	További ritmikai, metrikai és dallami elemek elsajátításával a zenei reprodukció fejlesztése. Előkészítést követően rövid, az énekelt zenei anyagnál könnyebb olvasógyakorlatok reprodukciójával a belső hallás fejlesztése. Felismerő kottaolvasási képesség fejlesztése egy-egy meghallgatott zenemű kottaképeinek követése alapján.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Zeneelméleti ismeretek bővítése az előkészítés – tudatosítás – gyakorlás/alkalmazás hármasságában: a változó ütemmutató felismerése, fejlődés a felismerő kottaolvasás terjedelmében és sebességében.</p> <p>Ritmikai elemek, metrum.</p> <p>Dallami és harmóniaelemek: harmóniai változások megfigyelése.</p>	<i>Matematika:</i> törtek.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hangközök, alap hármashangzatok, hangsorok, hangnemek, hangnemi váltások
--------------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése	Órakeret 4+1 óra
Előzetes tudás	A megszerzett éneklési és generatív készségek szintjével, valamint az átélt zenei élmények mennyiségével arányos befogadói kompetencia.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Összetettebb, hosszabb, fokozott koncentrációt igénylő zenei anyag befogadásához szükséges kompetenciák fejlesztése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p><i>A zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó zenei tapasztalatok</i></p> <p>Szerkesztési és formai ismeretek: homofon és polifon szerkesztésmód, egytémájúság és egy-egy zenei ötlet kibontása a barokk zenében, klasszikus szonáta forma megfigyelése.</p> <p>Nemzeti jelleg a romantika zenéjében, a kelet-európai népek népzeneje.</p> <p>A népdalfeldolgozás módjai Bartók és Kodály művészetében.</p> <p>Műzene és népzene megkülönböztetése hangszerek megfigyelésével.</p> <p>Impresszionizmus a festészetben és a zenében.</p> <p>A populáris dalok zenei jellemzőinek megfigyelése a következő szempontok alapján: forma, szöveg, szövegábrázolás, dallami jellemzők, alapritmus és más érdekes ritmikai elemek, hangszerelés, improvizáció, dallami díszítés, különleges előadói megoldások.</p> <p>A zeneirodalmi példák befogadását segítő kiegészítő ismeretek: Alapvető ismeretek, a mű keletkezésének körülményeiről, zeneművek történeti koráról, a zeneszerzők életéről, a művek műfajáról és formájáról.</p> <p>Ismerkedés a partitúrával (a zenehallgatást segítő egyszerűsített kottakép).</p> <p>Más műveltségi területekhez tartozó kapcsolódások felfedeztetése, bemutatása, az önálló ismeretszerző tevékenységre való ösztönzés, önálló gyűjtések, kutatások (zenei példa és ismeretanyag).</p> <p>Összefüggések bemutatása a zenei stíluskorszakok és történelmi események között, önálló gyűjtőmunka segítségével.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> középkori világi költészet, nemzeti romantika, romantikus vers, szövegelemzés.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> zeneirodalmi alkotások történelmi kapcsolata.</p> <p><i>Idegen nyelvek:</i> énekes művek eredeti nyelven.</p> <p><i>Etika:</i> műalkotások erkölcsi üzenete.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> művészettörténeti stíluskorszakok és stílusirányzatok.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Homofónia, polifónia, zenei impresszionizmus, műzene, népzenei feldolgozás, klasszikus zene, populáris zene.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás – Zenehallgatás	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	A zenemű gondolati tartalmát közvetítő kifejezőeszközök átélésének és értelmezésének képessége. A korábban tanult jellegzetes zeneművek részleteinek felismerése.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A befogadói kompetencia erősítése az ismeretek kronológiai rendszerezésével. Zenehallgatóvá nevelés.
---	--

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Az énekes anyaghoz kapcsolódó szemelvények meghallgatása, zeneirodalmi szemelvények a zeneirodalom széles spektrumából válogatva:</p> <p>a középkor és a reneszánsz zenéje: gregorián és trubadúr ének, madrigál,</p> <p>barokk zene: kantáta és oratórium szvit, concerto, concerto grosso részletek,</p> <p>bécsi klasszicizmus: vonósnégyes, versenymű, szimfónia,</p> <p>a romantika zenéje: romantikus dal, operarészlet, zongoradarabok, programzene, szimfonikus költemény,</p> <p>a 20. század zenéje: kórusművek, daljáték, opera, táncjáték, kamarazene, jazz és a rock születése,</p> <p>kortárs zenei művek megismerése.</p> <p>A zeneirodalom gazdagságának, műfaji sokszínűségének megismerése.</p> <p>A meghallgatott szemelvények felismerése.</p> <p>Zenetörténeti korszakok, stílusjegyek, műfajok és formák rendszerezett ismerete.</p> <p>A művek megismerésén, elemzésén keresztül a kultúrabefogadás szándékának erősítése (hangverseny-látogatás motivációs szerepének felhasználásával).</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> romantikus és kortárs költészet, szövegelemzés.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> zeneirodalmi alkotások történelmi kapcsolata.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> művészettörténeti stílusok korszakok és stílusirányzatok ismerete.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Trubadúr ének, madrigál, oratórium, kantáta, concerto grosso, vonósnégyes, versenymű, szimfonikus költemény; táncjáték, kamarazene, jazz, rock.

A fejlesztés várt eredményei a 8. évfolyam végén	<ul style="list-style-type: none"> – Az énekes anyagból 15 szemelvényt (8 magyar népdal, 4 történeti ének, 1 műdal, 2 XX. századi zenemű főtémája) emlékezetből énekelnek kifejezően csoportban. – A generatív készségfejlesztés eredményeként továbbfejlődött a ritmusérzékük, dallami készségeik, többszólamú és harmonikus hallásuk, formaérzékük. – Az új zenei elemeket felismerik kottaképről. Előkészítést követően a megismert zenei anyagnál könnyebb gyakorló feladatokat szolmizálva olvassák. – Képesek egy-egy zenemű adekvát befogadására annak adott funkciójához, stílusához, műfajához mérten. – A zenehallgatásra ajánlott, stílusból, zenei korszakból kiválasztott zeneműveket (min. 10 alkotás) megismerték, a halott műveket jellemző részleteik alapján felismerik.
8. évfolyam minimum követelménye	– Az énekes anyagból 8 szemelvényt (4 magyar népdal, 2 történeti ének, 1 műdal, 1 XX. századi zenemű főtémája) énekelnek emlékezetből. A tanult zenei elemeket felismerik.

	<ul style="list-style-type: none"> – Képesek egy-egy zenemű tartalmát közvetítő kifejezőeszközöket, megoldásokat felismerni és egy-kettőt megnevezni. – A zenehallgatásra ajánlott, stílusból, zenei korszakból kiválasztott zeneműveket (min. 5 alkotás) megismerték, a halott műveket jellemző részleteik alapján felismerik.
Eltérő tanterv - elvárt eredmények	<p>A kulturált, esztétikus közös és egyéni éneklés megőrzése. Az éneklési kedv és énekbátorság szinten maradása. Ismeretek szerzése a tanult dalok kapcsán (tartalom, hangulat, szerkezet). Dalcsokor összeállítása, kedvenc dalok választása. Hallás utáni daltanulás, esetenként kottából történő daltanulással kiegészítve. Kánonéneklés tanári segítséggel. A zenei kreativitás, zenei fantázia fejlődése. Aktív részvétel a rögtönzéses játékokban, gyakorlatokban. Törekvés a zene belső lényegének megértésére. Önállóságra törekvés a ritmusértékek használata és lejegyzése terén. Biztonságos tájékozódás a vonalrendszerben, dallamok írása, olvasása, másolása fokozott önállósággal. Népdalok elemzése, jelölése. A többször hallgatott zenei részletek felismerése, elemzése. A szülőföld zenéjének ismerete, érdeklődés a szülőföld, a lakóhely zenei értékei iránt. Ismerkedés korunk zenei irányzataival (jazz, populáris és alkalmazott zenék). Képesség a zenei élmény átélésére. Érzelmek, hangulatok megfigyelése, azok kifejezése különféle formákban. Az esztétikai érzék, a zenei ízlés fejlődése. Képesség kapcsolatok találására a meghallgatott zenei példák, valamint tanulmányaik, olvasmányaik, filmélményeik között.</p>
Minimum követelmény:	Az óra munkában való aktív részvétel.

Ajánlott zenehallgatási anyag

Gregorián énekek, korai többszólamú művek részletei

Georg Friedrich Händel: Messiás (Messiah), HWV 56: For unto us a child is born, Halleluja

Joseph Haydn: Évszakok (Die Jahreszeiten), Hob. XXI:3 – Szüreti kórus

Maurice Ravel: Bolero

Bartók Béla: Concerto, BB 123 IV. tétel – Megszakított közjáték

Benjamin Britten: Variációk és fúga egy Purcell-témára

Presser Gábor, Kocsák Tibor, a Szörényi–Bródy szerzőpáros és más magyar szerzők egy-egy zenés színpadi művének részlete.